

ELŐFIZETÉS

HELYIEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-harabos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 18 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, október 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: Gyomér és közerkölc.
- Az aradi löversenyek.
- A Csiky-emiéktábla leleplezése.
- A lippal aggszűz hagyatéka.
- A pausálék.
- A sikkesztő képviselő.
- A battonyal betörőkirály.
- A Sailer-hagyaték sorsa.
- Takácsy Sándor dr. meghalt.
- Cseresnyés 160.000 koronája.
- Az inszultált rézkigyó.
- Öngyilkosság a Japán-kávéházban.
- A Injáromoshid kijavítása.
- Aktuális emberek.
- Két ítélet egy ügyben.
- Az új állomás-épület.
- A pogromok áldozatai.
- Aradi küldöttség Kossuthnál.
- Tárcs: A Caruso-láz.
- Csarnok: Igasságos bíró. Irta: Sziklay János.

Gyomér és közerkölc.

Arad, október 11

Vagyunk pedig iszonyu nagy sirással, mivel hanyatlóban vagyunk az erkölcsök napja. Pogányok jönnek az Ur örökébe, pogányok, akiknél nincsen tisztelete a szent dolgok félelmének. Pogányok, akik a titkok zárját teszegetik, holottan a titkok nem azért valók, hogy kutassák őket, hanem hogy higgyenek bennök. De az ördög lebirta az ájtatos nem gondolkozást s ime, akik még nemrég hittek: most tudni akarnak. Megméltelyezte a gondolkodást a sajtó, az erkölcsstelen, a pausálékból zsirosodó. Hovatovább elérjük az időt, miko-

ron nem lesz becsületük a jelszavaknak s az emberek a gyomruk után indulnak. Hanyatlóban az erkölcs.

Ilyenformán panaszkodnak a kormány fanatikusabb hívei, kiknek — nem tudni mi okból, — az a meggyőződésük, hogy az új rendszert csak dícséret illeti, nem bírálát. Soha olyan türelmetlen, olyan vak hittel hívő áramlat nem volt még a magyar közéletben, mint ma. Pedig talán soha olyan szükség sem volt a bírálatra, mint most, amikor hosszú esztendő romboló hatású viszonyai után egy kiéhezett, közgazdaságilag elgyengült nemzet vár a kormánytól orvoságot a helyzetre. Nem közjogi konszolidációt, nem személyi kérdéseket óhajt az ország, hanem a legfontosabb kérdés: a gyomér kérdésének megoldását.

Országszerte dühöng a drágaság. Minden drága, elsősorban pedig az, ami az életfentartás legelemibb szükségleteihez tartozik. A lakás, az élelmiszerek és a ruházat ára folyton emelkedik. A megélhetés nehezedeésével azonban nem jár együtt a megfelelő jövedelemtöbblet s az a gazdagodás, amely indokoltá és jogossá tehetné a folytonos áremelkedéseket. Szóval beteges állapotok uralkodnak minden felé és a segítség késik. Késik csökönyös makacssággal, mert akiknek segíteni kellene, azoknak minden idejét lefoglalja a homousion és a homousion körülötti harc, a közjogiak meddő háborúsága.

A szerb határárral megdrágították a

marhahus árát. A marhasó árának fel-emelésével újabb drágulást okozott a kormány. A fogyasztási adók felemelése és a harmadosztályu kereseti adónak felszólása ismét megnehezítette a megélhetést. Mi történt ezzel szemben a szerényebb viszonyok között élő polgári osztály anyagi romlásának elkerülésére? Semmi. Progresszív adóról szó sincs. A szerb vámháboru ellen magyar részről még csak tiltakozó hang sem emelkedett. Az élelmiszerek importját nem könnyítették, az exportot nem nehezítették meg. Előnyös szállítási díjtételekkel igyekeznek az országból külföldre terelni az élelmiszerek piaci forgalmát, holott a termelés magának az ország szükségletének az ellátására sem tulságosan nagy. Amíg például a német kormány a baromfi-behozatalt úgy könnyíti meg, hogy az idegen országból érkező szállítmányokat a német vasutak vonalain ingyen szállítják, Magyarországon a kivitel nagyobbitását fokozzák kedvezményes szállítási díjakkal. Aradról Kölnbe például négy fillérért szállítanak egy csirkét: ez a négy fillér nagyrészt a magyar államvasutaké marad s a főösleg az osztrák vasutaknak jut. Természetes, hogy a termelő, ki sokkal jobb árakat ér el a német nagyvárosban, mint idehaza, a négyfilléres szállítási díjat meg sem érzi s inkább a külföldre gravitál, semhogy idehaza olcsóbban legyen kénytelen portékáját eladni.

Arad városa már esztendőkkel ezelőtt

A Caruso-láz.

Bécs, október 11.

Időtlen idők egyik legnagyobb zenel eseménye játszódott le szombat este a bécsi udvari operaszínházban. Napok óta lázban volt az egész város, mert az *ötszörösen* felemelt helyárak dacára az összes jegyek már a kiadás első napján elkelték.

Caruso, a világhírű olasz tenorista első és egyetlen fellépése Verdi „Rigoletto” operájában nemcsak elsőrangú művész, hanem társadalmi esemény volt Bécs városában. Az érdeklődés eme magas fokát az ilyen művész eseményeket és mozzanatokot oly gyakran felelvő művész városban még a legrégibb időkben sem, de még a Patti-láz idejében sem tapasztalták és a Caruso előadás minden eddigi eseményt minden tekintetben háttérbe szorított mert olyan árakat színházi jegyekért még bécsi közönség nem fizetett és egyhamar alig-ha fog fizetni, mint szombaton.

A rendkívüli véletlennek és egy bécsi jó barátom hetek óta tartó ambiciózus, odaadó utaujárásának köszönhetem, hogy nagy áldozatok árán a III. emelet 5 ik sorában kaphattam egy ülést, amelynek rendes népi ára 4 korona. Ezen ülésért este 7 órakor az operaház előcsarnokában egy ismeretlen uri ember, aki jegyemet kezemben meglátta 60 koronát kínált, holott azt én 20 koronáért szereztem meg magamnak. Ülőhelyekért a IV. emeleten 20—30 koronát

kínáltak és fizettek, mert már reggel 7 órakor az opera előtti tórség tele volt olyanokkal, akik az esti előadáshoz egy ülőhely birtokába jutni akartak, de bizony csalódtak, mert még az ülőhelyek legnagyobb része is elővételben kelt el és alig 12 ember kapott az esti pénztárnál jegyet. Elképzelhető, hogy milyen kavardás támadt a legalsóbb ezer főnyi tömegben, amikor az utolsó jegy is elkelt és a pénztár bezárult. Elkéseredett tombolás, éles füttyök és lármaköszöreg és az óriási számban kivezényelt rendőrség higgadt és józan fellépésének volt köszönhető, hogy vér nem folyt, mert az emberek, mint fenevadak rohanták meg a bejáratokat és semmi szín alatt nem voltak hajlandók helyüket elhagyni. Eközben 7 óra elmúlt és a közönség ama része kezdett jönni, a mely boldog tudattal és jegyével kebelében jogot formált a belépésre. Csakhogy az előcsarnokban a két párt összeterítődött, míg végre a rendőrség erőlyes fellépése folytán a jegy nélküli párt kénytelen volt távoznia. Az opera előtt, annak tágas, nagy csarnokában hallatlan, amerikai árakat ígértek egy jobb ülőhelyért; teljesen idegen emberek álltak elénk és hajlandónak mutatkoztak, egy jó jegyért minden összeget lefizetni. A híres Bristol-szállóban este 6 órakor a következő érdekes eset játszódott le:

Egy berlini előkelő bankár — egy I. emeleti 200 koronás páholy boldog birtokosa — sürgőnyileg lett hazaszállítva és ezen hirt a portással közölte.

Pár perc múlva az idegen szobáját megostromolták és a szó legszorosabb értelmében megkezdődött az árverés a páholyra, amely végre 2500 koronáért kelt el. (Az elért többletet az idegen, mint mondják, a bécsi szegényeknek ajánlotta fel.) Az előadás kezdete 1/8 órára volt kitűzve, de már 1/8-kor a bécsi operaház óriási nézőtere tele volt a híres Kaiserstadt legelekedőbb társaságával. Dacára annak, hogy Caruso ezuttal először énekelt Bécsben, reklámra nem volt szüksége, elvégezte azt ehelyett a grammophon, amelynek Caruso-lemezeit a rendes ár 4 szereséért adták el. Így ismerték Caruso tüneményeszerű hangját, élvezték a modern csodahangszeren át a világ leghíresebb tenoristáját és igazán nem csodálatos, ha ezen az egy estén mindenki ott akart lenni, aki magát Bécsben a jobb társasághoz számítja.

Három évig diákoskodtam Bécsben, sok nagyon sok estét töltöttem az opera körüli zenepalotában, de olyan nézőteret, mint tegnap este, még eddig nem láttam. Urak és hölgyek bái öltözékben, minden arcot az izgatottság és nyugtalanság biborpirosra fest, a remélendő műélvezet az embereket mystikus mámorba ejti, melynek hatása már egyenesen az érzékliséggel határos. És ezt a nagy, izgatott, lázban égő tömeget csak egy vágy, egy kívánság emészti, öt hallani, az isteni Carusót. Az ilyen esték ritkák, de mint a példa mutatja, mégis előfordulnak — mindenki egyetlen ember hatása alatt áll, aki a függöny mögött nyugodtan érezheti, hogy ezen csodálatos láz előidézője ő maga és

megkísérelte, hogy a piaci drágaság csökkentése végett az elővételeket betiltsa. A kormány akkor a szabadkereskedelem elvének sérthetlenségére hivatkozva, nem hagyta helyben a szabályrendeletet. Most ismét próbálkozik a város, mert azóta már Szegeden és másutt „megsértette“ a kormány a fentisztelet elvét, megengedvén az elővásárlások korlátozását. Hogy most milyen sikere lesz az akciónak: nem tudni. De a kormány nemzetgazdasági felvilágosodottsága bizonyára fog reá módot találni, hogy valamely hangzatos jelszóval újból megakadályozza a polgárság érdekében álló rendelet életbeléptetését.

Es így tovább. Ezernyi apró cseprő és nagynál-nagyobb mulasztás történik gazdasági téren, amíg kivívódik a külügyi képviseletben a magyar elem kidomborítása. Mert ez az a közjogi kérdés, amely a legfontosabb. Hiszen, ha sokáig így marad a helyzet, ki kell vándorolni ebből az országból, amint azt már Apponyi is megmondotta. A külföldön pedig tényleg szükségünk lesz a képviselet magyarságának kidomborítására.

Romlik a közérkölc. Rontja a sajtó, a pausalés, a korrupció. Ezt beszélte tegnap a képviselőházban Szemere Miklós és Wekerle Sándor. Segíteni kell a közérkölcök romlásán. Gyorsan, lóhalálban. Mert a lovaregylet nagyurainak fájalmát megérti a magyar képviselőház, de nem érti meg azt a fájalmat, melyet az üres gyomor okoz. Helyes: tessék purifikálni a sajtót. De mintha sürgősebb teendő volna a korgó gyomrok elcsittítása. Mert pausalékba még senki nem halt bele, de éhenhalásról már jegyzett fel egyet-mást a história.

§.

Az aradi lóversenyek.

(A nevezések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Néhány nap múlva ismét hosszú, díszes kocsisor vonul a nagyerdő felé, megelémlül a csálai gyep és két napon át Aradra irányul a magyar turfaközönség érdeklődése. Október hó

20-án és 21-én tartja meg az Aradi Versenyegylet idei lóversenyét, amelyeknek tegnap lezárt nevezései is biztosítják az érdekes sportesemény sikerét. A csálai gyepen alkalma lesz az aradi közönségnek a monarchia legkitűnőbb urlovasainak lovaglásában és oly lovak futásában gyönyörködni, amelyek más pályákon is több ízben győztesen haladtak el a cölkarika előtt.

Az egyes versenyszámok nevezései a következők:

Első nap, október 20-án.

1. Félvérek gátversenye. 600 kor. a győztesnek, 200 kor. másodiknak. Táv. 3200 m. (8 aláírás.) 1. Báró Balch Iván 46 ph. Hires. 2. Nagy Ákos százados 45 pm. Galifard. 3. Nagy Ákos százados 56 sm. Olyankincs.

2. Sofronyai díj. 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 korona a harmadiknak. Síkverseny. Tv. 2400 méter. (12 aláírás.) 1. Markovics István hdgy. 85 pk. Va bene. 2. Gróf Merveidt M. száz. 35 stpk. Robot. 3. Nagy Ákos száz. 86 pm. Alaszolgája. 4. Nagy Ákos száz. 45 sk. Mary. 5. Gróf Pejacevich A. 36 stpm. Estók. 6. gróf Pejacevich A. 36 pm. Ortegai. 7. Schey Pál s. az. 85 pk. Galmiche. 8. Schey Pál száz. 45 pk. Neveletlen. 9. Schey Pál száz. 36 pm. Pavillon. 10. Sibrik Sándor hdgy. 85 stpk. Idylle. 11. Stagelschmidt J. ur 35 pm. Csoda. 12. Stagelschmidt J. ur 36 pk. Faxenmacherin.

3. Csálai díj. 1500 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Gátverseny. Tv. 2800 méter. (11 aláírás.) 1. Gregurich Antal száz. 85 pm. Csian. 2. Dr. Horváth Jenő ur 85 pk. Kabale. 3. Koller Ede száz. 65 ph. (fv.) Wnucka. 4. Gróf Merveidt M. száz. 35 ph. Jaguar. 5. Nagy Ákos száz. 35 pm. Kukorica Jancsi. 6. Nagy Ákos száz. 35 pm. Alaszolgája. 7. Rohonczy Gida ur 35 sm. Lám-lám. 8. Seprősi ménes 36 sh. Napraforgó. 9. Sibrik Sándor hdgy. 85 stpk. Idylle. 10. Stagelschmidt J. ur 46 sk. Gyöngytyuk. 11. Stagelschmidt J. ur 35 pk. Faxenmacherin.

4. Eladó verseny. 1000 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak. Tv. 1600 méter. (10 aláírás.) 1. Dr. Horváth Jenő ur 85 pk. Kabale 2400 kor. 2. Kern József hadnagy id. pk. Vapeur 600 kor. 3. Markovics István főhadnagy 36 sh. Toncsi 1600 kor. 4. Gróf Merveidt M. százados 35 stpk. Robot 1200 kor. 5. Gróf Pejacevich A. 36 stpm. Estók 2400 kor. 6. Gróf Pejacevich A. 36 pm. Ortegai 1800 kor. 7. Rohonczy Gida ur 46 fk. Kacérlány 1200 kor. 8. Schey Pál százados 35 ph. Maradék 2400 kor. 9. Seprősi ménes 36 sm. Oriole 1800 kor. 10. Sibrik Sándor hadnagy 65 pk. Thibet 600 korona.

5. Hadseregi gátverseny. 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Tv. 2400 méter. (8 aláírás.) 1. Báró Dittfurth M. hadnagy 45 pk. Alice. 2. Koller Ede százados 45 pm. Penicz. 3. Koller Ede százados 65 ph. (fv.) Wnucka. 4. Gróf Merveidt M. százados 45 sh. Jutalom. 5. Nagy Ákos százados 45 sk. Mary. 6. Nagy Ákos százados 56 ph. Matador. 7. Nagy Ákos százados id. pk. Bieta. 8. Reviczky Tamás hadnagy 55 ph. Augustin.

6. Mácsai díj. 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Akadályverseny. Tv. 4000 m. (7 aláírás.) 1. Jakovics Jenő hdgy. 46 sh. Névtelen. 2. Gróf Merveidt M. száz. 45 sh. Jutalom. 3. Reviczky Tamás hdgy. 65 pk. Garie. 4. Rohonczy Gida ur 46 fk. Kacérlány. 5. Schey Pál száz. 45 pk. Neveletlen. 6. Seprősi ménes 56 stpk. Gurr-Gurr. 7. Sibrik Sándor hdgy. 65 pk. Thibet.

Második nap, vasárnap október 21-én.

1. Kurticai díj. Síkverseny. 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Tv. 3200 méter. (16 aláírás.) 1. Gregurich Antal száz. 35 pm. Csian. 2. Dr. Horváth Jenő ur 85 pk. Kabale. 3. Markovics István hdgy. 85 pk. Va bene. 4. Gróf Merveidt M. száz. 35 pm. Robot. 5. Nagy Ákos száz. 35 pm. Alaszolgája. 6. Nagy Ákos száz. 85 pm. Kukorica Jancsi. 7. Nagy Ákos száz. 45 sk. Mary. 8. Gróf Pejacevich A. 35 stpm. Estók. Gróf Pejacevich A. 36 pm. Ortegai. 10. Rohonczy Gida ur 35 sm. Lám-lám. 11. Schey Pál száz. 35 pk. Galmiche. 12. Schey Pál száz. 46 ph. Neveletlen. 13. Schey Pál száz. 35 pm. Pavillon. 14. Sibrik Sándor hdgy. 85 stpk. Idylle. 15. Stagelschmidt J. ur 35 pm. Csoda. 16. Stagelschmidt J. ur 35 pk. Faxenmacherin.

2. Hadseregi akadályverseny. 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Tv. 4000 m. (9 aláírás.) 1. Báró Dittfurth M. hdgy. id. pk. Nicolette. 2. Koller Ede száz. 45 pm. Bij zabij. 3. Koller Ede száz. 45 pm. Penicz. 4. Gróf Merveidt M. száz. 46 sh. Jutalom. 5. Nagy Ákos száz. 46 Mary. 6. Nagy Ákos száz. 56 ph. Matador. 7. Nagy Ákos száz. id. pk. Bieta. 8. Reviczky Tamás hdgy. 55 ph. Augustin. 9. Reviczky Tamás hdgy. 65 pk. Garie.

3. Eladóverseny. 1000 kor. a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Tv. 1600 m. (10 aláírás.) 1. Dr. Horváth Jenő ur 85 pk. Kabale 2200 kor. 2. Kern József hdgy id. pk. Vapeur 600 kor. 3. Markovics István hdgy 35 sh. Toncsi 1600 kor. 4. Gróf Merveidt M. száz. 35 pm. Jaguar 1400 kor. 5. Gróf Pejacevich A. 36 stpm. Estók 2400 kor. 6. Gróf Pejacevich A. 36 pm. Ortegai 1800 kor. 7. Rohonczy Gida ur 46 fk. Kacérlány 1000 kor. 8. Schey Pál száz. 35 ph. Maradék 2400 kor. 9. Seprősi ménes 36

akinek ünneplése az egész világon egyedül álló, páratlan. A zslibongó tömeg most egyszerre elnémul, fél nyolc van, a villamos csillárok elsötétednek és Spetrino, az olasz opera előadások karmestere, megadja a jelt és az előadás megkezdődik.

Hosszúra vezetne ennek körülményesebb leírása, csak azt az egyet óhajtom konstatálni, hogy nagyszerűbb, egybeágóbb és szebb operaelőadást eddig még sehol sem hallottam. A bécsi opera hű maradt régi jó hírnevéhez és személyzetének legelőkelőbbjeit állította sorompóba, hogy a nagy művész mellett méltóan megállják helyüket. Es megállíták, mert a bécsiak dédelgetett kedvence Kurg kiszasszony, talán még sohasem énekelte Jilda szerepét olyan szépen, mint tegnap este, pedig ezen szerepet ő ép az idén tavasszal énekelte Carusoval óriási sikerrel Londonban. Rigoletto szerepét Tita Ruffo énekelte, akit Caruso magával hozott és aki mesés hangjával és élethű előadásával szintén nagy sikert aratott.

Uteliára hagytam Carusot. Első belépőjét csak markirozta, úgy hogy a közönség érzéketlen maradt, zavarba jött, nem ismerte ki magát, mert Caruso kimért ravasszággal építette fel magának felvonásról-felvonásra sikerét, amely tetőpontját a 4-ik felvonásban érte el és hozzá olyan mértékben, mint aminőt Bécsben még nem hallottunk. Igaz, hogy mi zeneértők az első pár taktus után tisztában voltunk avval, hogy előttünk áll a belcanto nagymestere és hogy édesebb, lágyabb tenor hang a világon

több nem létezhetik. Hangjával eleinte — mint mondom — takarékoskodott, de felvonásról-felvonásra emelkedett és a midőn az utolsó felvonásban elénekelt a világhírű „Donna e mobile“ canzonet, melynek végén a cenzúrákat colorálja a játszva, könnyedén kivágja a magas C-t és ezt percekig kitartja, a lelkesedés, elragadtatás és tetszés zaj olyan fokot ért el, hogy azt leírni nem lehet. A közönség felállott, tombolt hosszan, kitartóan, úgy hogy az előadás menete percekig megakadt. Es megtörtént az a bécsi operában még eddig elő nem fordult eset, hogy Caruso a canzonet megismételte.

Eneke, hangja, de még inkább énekelőadása minden kritikán felül áll. Nincs benne az olasz tenoristák átlagos tulzása és hatásvadásza; nem külső eszközökkel, hanem szívvel, lényének egész bensőségével creálja meg a herceg szerepét, úgy hogy minden mozdulatában átérzünk a zene mély igazságát. A legnehezebb koloraturákat, a belcanto érzéses részelt, a legmagasabb hangokat oly nemes, fánkolt egyszerűséggel adja elénk, hogy egy csapásra hódolói leszünk és felhevülten, izgatottan lessük ajkának majd édes, mámoros zengését, majd hatalmas organumának fergetegszerű növeését. Tünneményes tenorja nemcsak csodálatba ejt, nemcsak kápráztat bennünket, hanem jóleső melegséggel tölt el. Behagytam szemelmezt, hogy jobban figyelhessem hangját, átérzhessem leheletszerű pianóit, csodálatos mezza vocejét és elragadtassam magamat hangjának emelkedő fortoja által!

Es tapsoltunk, tomboltunk csaknem eszevesztetten; diadalmában usztunk mi, akik őt hallottuk és ő, akit úgy ünnepeltek, mint egy Istent. Mint egy diadalmas gladiátor jött Bécsbe és a „Veni, vidi, vici“ jelszavával távozott reggel Berlinbe, ahol háromszor lép fel, míg onnan ismét kinegy Amerikába, ahová még három éves szerződés köti. Conriedhez, a legzenetesebb és legmerészebb színházigazgatóhoz, aki minden fellépéséért 10.000 frankot fizet. Carusoról tényleg el lehet ezeket után mondani, hogy arany van a torkában; de ért is ő ennek a kovácsolásához!

Az előadás a rendes időnél egy félórával tovább tartott és a kihívásoknak se vége, se hossza nem volt. Közben a színpad valóságos babérrerdővé változott és itt érte őt O felsége legmagasabb kegye, aki Carusonak az i tendáns révén a kamarai énekes címet adományozta. Az előadást a személyzet nyugdíjintézetére tartották meg és az kb. 38.000 koronát jövedelmezett. Caruso erre való tekintettel lemondott magas fellépési díjáról, az udvar pedig ezen előzékenységet a kamarai énekes cím adományozásával viszonozta.

Es elmúlt ez is. Az est emléke azonban nem mulhat el; bennem, de azt hiszem mindenki benn, aki hallotta Carusot, élni fog mindörökké!

B. E.

sm. Orosz 1800 kor. 10. Sibirik Sándor hdgy. 63 pk. Tolbet 800 kor.

4. *Simándy nagy akadályverseny.* 1800 kor. a győztesnek, 800 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Tv. 4800 m. (6 aláírás.) 1. Jakobovics Jenő hdgy. 46 sh. Névtelen. 2. Koller Edő száz. 46 pm. B'j zabij! 3. Nagy Ákos száz. 46 sk. Mary. 4. Nagy Ákos száz ld. pk. Bieta. 5. Saprósi ménes 56 sm. Parnassus. 6. Stagelschmidt J. ur 46 sk. Gyöngytyuk.

5. *Altisztek gátversenye.*

A lippai aggszűz hagyatéka.

Az elutasított vád.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Mayer Antónia lippai megáznónő kétszáz-ezer koronás hagyatéki ügyében, érdekes fordulat állott be. A szenzációs örökségi ügy ugyanis úgy a polgári, mint a büntetőbíró előtt folytatást nyert, mert a mellőzött örökösök: *Tölgessy Gyula* selmechányai posta- és távirafőnök és *Bottlik Dezső*, Bottlik Dezső dr. fehértemplomi kir. közjegyző neje, a temesvári kir. polgári törvényszék és a kir. ügyészség előtt megindították az eljárást *Molnár Gyula* és neje lippai lakosok ellen, mint akik a végrendelet szerint az egyedüli örökösök.

A kir. ügyészséghez intézett feljelentésben fentiek súlyos vádakkal illetik *Molnár Gyulát* és nejét. Lopás, csalás és okirathamisítás büncselekményeiről szól a feljelentés. Molnárék az örökösök Mayer Antónia 86 éves aggszűzét állítólag hatalmukba kerítették, meglopták, végül pedig elkészítették vele a körmönfont végrendeletet. Mindez pedig nem egyéb, mint *lopás, csalás okirathamisítás*. E súlyos vádak nyomán megindult Lippán a vizsgálat.

Sebestyén Béla vizsgálóbíró-helyettes három napon át a legszélesebb mederben vezette a vizsgálatot. Számos kihallgatás történt, szemléket tartottak és felvettek egy csomó jegyzőkönyvet.

A meghurcolt *Molnár család* ezenközben a vizsgálóbírónak a vizsgálatot elrendelő végzése ellen *felfohnyomással* élt, amelynek a kir. törvényszék vádtanácsa helyt adott, a vizsgálóbíró végzését megváltoztatta és a vizsgálat elrendelése iránt tett indítványát elutasította.

Molnárék tagadják, hogy őket a feljelentésben foglalt súlyos vádak jogosan értheték. Az elhalt saját jószántából jött hozzájuk lakni és minden kényszer nélkül készítette a végrendeletet. Nem igaz az, mintha az átadás előtt bármit is kivettek volna a takarékpénztárból. Mayer Antónia sohasem szenvedett aggsági butaságban, sőt ellenkezőleg, végrendeletét ép elmével készítette.

Dobos Ignác dr. ügyvéd, ki a végrendeletet szerkesztette, előadta, hogy a Mayer Antónia vele részletesen megbeszélte a végrendeletet és minden kérdés nélkül azt mondotta, hogy általános örökségvé *Molnár Gyulát* és nejét teszi. Az aggszűz ítélőképességének teljes birtokában volt.

Pep Szanda, ki 30 évig volt járóos Mayer Antóniához, szintén megerősíti ezt, hogy az örökösök élete utolsó napjig ép elméjű volt. A végrendelet tanúk, akik Mayer Antóniát régtől fogva ismerték és vele többször érintkeztek, azt adták elő, hogy úgy azelőtt, mint a végrendelet készítésekor az elhalt emlékezőtehetsége és ítélőképessége kifogás alá nem eshetett. Hasonlóképpen vallott még számos tanu, akik állandó érintkezésben állottak az elhaltal.

Fannay Gusztáv kir. közjegyző, aki végrendeletkészítés céljából két ízben jelent meg Mayer Antóniánál, csak azt állította hogy az

végakarát minden kétséget kizárólag nem tudta előadni, de hogy elmetehetsége nem lett volna normális, azt nem tapasztalta.

Feldmann Ignác dr. és *Ochs József* dr. fehértemplomi orvosok véleménye, amely szerint Mayer Antónia aggsági butaságban szenvedett, irányadó nem lehet, mert ők személyesen az aggszűz hajadont nem ismerték és véleményüket csak egyes tanúk bemondására és egy arcképre alapították.

Masznik Márton dr. lippai orvos, aki az elhalt háziorvosa volt, határozottan állítja, hogy bár elaggottság jelei mutatkoztak rajta, mindazonáltal elhatározó és ítélőképessége normális volt és mériegyelni tudta tettének horderejét.

Mindezek alapján a gyanúok, amelyek büncselekmény fenforogására engednének következtetni, nem forogván fenn, a vádténács a vizsgálatot elrendelő végzést megváltoztatta és az arra irányuló indítványt elutasította.

A Csiky- emléktábla leleplezése.

(Pankota ünnepe.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

A magyar irodalomnak és színművészetnek ünnepe: *Csiky Gergely* koszaros színműíró pankotai szülőházának emléktáblával való megjelölése közel áll a megvalósuláshoz. E hó 21 én, vasárnap leleplezik is az emléktáblát, mely az aradi *Kölcsey-egyesület* és annak *irodalmi szakosztálya*, áldozatkészségéből kerül Pankota főutcájának arra a házára, a melyben Csiky Gergely született.

Az aradi Csiky- emlékbizottság, valamint a pankotai helyi bizottság mindent előkészített már arra, hogy a leleplezés az alkalomhoz méltó, országos ünnep keretében menjen végbe. Az ünnepség sorrendjét is megállapították már a következőkben:

Reggel fél hét órákor fogadja az aradi bizottság a pályaudvaron az időgnél érkező vendégeket, akik fél kilenc órákor az aradcsanádi egyesült vasutak különvonatán utaznak az aradi résztvevőkkel együtt Pankotára. Az acsev. a különvonatot díjtalanul becsátja az ünnepi alkalomból rendelkezésre. Fél tíz-egy órákor kezdődik *Schweitzer Zsigmond* t. m. mester háza előtt a leleplezés az alábbi rendben:

1. *Megnyitó ének*
2. *Óda*. Csiky Gergely emlékezetére.
3. *Ünnepi beszéd*. Tartja *Csécsei Imre* ev. ref. lelkész, a Kölcsey egyesület irodalmi szakosztályának tagja.
4. *Az emléktábla meghonosítása*. A küldöttségek szónokainak beszéde.
5. *Variassy Árpád* kir. tanácsos, a Kölcsey egyesület elnöke átadja az emléktáblát Pankota község előjáróságának.
6. *Beszéd ének*.

A leleplezés után, déli fél egy órákor közbéd lesz a pankotai Fehér Kereszt vendéglő nagytermében. A különvonat délután három óra előtt indul vissza Aradra, úgy, hogy a vendégek közül azok, a ki még délután el akar nak utazni, igénybe vehetik a négy óra után induló budapesti gyorsvonatot.

A leleplezésre szóló meghívók nagyrészt az emlékbizottság szétküldte már. Meghívót kaptak a következő testületek: a Magyar Tud. Akadémia, Kisfaludy Társaság, Petőfi Társaság, Otthon írók és hírlapírók köre, Nemzeti Színház, Népszínház, Víg-színház, Magyar S.ínház,

Király-Színház, Kolozsvári Nemzeti Színház, aradi, nagyvárad, szegedi, temesvári színházak, Magyar. kir. Színművészeti Akadémia, Országos Színészegyesület, Világos, Uj Szent-Anna, Borosjenő, Kisjenő községek. Az aradi testületek és érdekeltek meghívóit holnap küldik szét.

A pausálék.

A fővárosi lapok

Szemere Miklósról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Szemere Miklós, a ki tegnap a képviselőházban a sajtó ügyében interpellált, egyet határozottan elért. Körülötte forog most a világ. Talán ez is volt a fő célja. Az összes fővárosi lapok vele foglalkoznak, ki vezércikkben, ki pedig a belső hasábkon.

Szemere támadását a fővárosi lapok nem hagyják annyiban. Az *Otthon* írók és hírlapírók köre rendkívüli választmányi ülést tart október 12-én, pénteken délután három órákor a támadás dolgában.

Az affér, a mely ilyen módon még fog hullámokat fölverni, körülbelül csak a fővárosi sajtó ügye, miután az elmaradt vidéken a pausálék intézménye, a mely Szemere leleplezéseinek gerince volt, mérőben ismeretlen. Ilyesformán, a lehető legelfogulatlanabbul tekinthetünk szét az ügyön, s azokon a nyilatkozatokon, a melyek a turfbarát sajtópurifikáló képviselőházi beszédének visszhangjaként ma a fővárosi lapokban megjelentek.

A *Budapesti Hírlap* vezércikkét ír az ügyről, a melynek érdekes sorai ezek:

A sajtó a köz- és magánéleti erkölcsnek a tükré. Ez a megdönthetetlen igazság. Vannak a sajtóban zsarolók? Vannak, de csak azért, mivel a magán- és köztársadalmában vannak zsarolhatók. Vannak gyávák, ludasok, bűnösök és becsutelenek, a kik fizetnek. Ezek nélkül nincsen revolver; ha van, nem süli el. A zsaroló és zsarolt rajdszerint teljesen méltók egymás noz. A mit Szemere Miklós ur mond a zsaroló újságírókra, az ráillik teljes mértékben a megzsarolt állatokra is.

A Ganz gyár 90 000 koronát költ el évenként a lapokra. Mit gondol Szemere, vajjon miért költi el ezt az összeget? Nekünk csak azt kell gondolunk, hogy ugyanazért, a miért más nagy külföldi vállalatok tízezerrel is költenek a hírlapokra. A maga jól fölfogett üzleti és erkölcsi érdekeirért. Ha nem ezért költi, akkor bolond vagy becsutelen, mert a részvényesait károsítja. Ha pedig ezért költi, akkor virágzásának egyik tényezője ez a költés és akkor mi jogon hánytorgatja Szemere?

Az *Újság* főként *Wekerle* Sándornak az interpellációra adott válaszával foglalkozik, a melyet így méltat:

Minket a Szemere Miklós ur interpellációjában a kért válasz érdekelt. *Wekerle* adta meg a ezzel érdemes foglalkozni, mert *Wekerle* okos ember. Mint okos ember pedig érli, hogy a mit a maga kompromittálása nélkül sohasem mert volna kimondani, azt más ajkáról hallatta. Mint okos ember, a ki nem szereti, de ismeri barátait a sajtóban, óvakodott a sajtó védelmére a kötelező igazságokat elmondani: hogy a hirdetés nem lekényezés, hogy a pénzüntezetek és vállalatok furcsán köszönnék meg, ha a sajtó nem vállalná közleményeiket, hogy az az ugynevezett pausálék abszolúte nem akadályozza meg a lapokat, hogy a pénzüntezeteket s azok vezetőit lecsépeljék, ha erre politikai okuk van. Csak hadd fössenek a Szemere ur adatai a nagyközönség, az *antiszarnalizista társaság* előtt szent faktumoknak, hoitt egyik másik adat tisztára aira vall, hogy az informátor bolondná akarta tenni a bugó érdeklődőt. *Wekerle* ur tehát hallgatott a akceptálta *Szemere* Miklós,

álláspontját. Törhetetlen állapotokat talált, mi- ken változtatni okvetetlenül kell. Nosza már bele is fogott a változtatásba. Nem pauszál- lézza a lapokat, hanem megvásárolja. A hiva- talos lapo — ezzel kérkedik — beszűntette, de három hivatalos lapot tart, a koalíció mindenik pártja részére egyet-egyet.

A Pesti Hírlap parlamenti karcolatainak írója egyebek között így tér át Szemere Mik- lósra:

És e fényes tehetség most valóban fontos témát fejtegetett. A sajtó visszaéléséről beszélt. Hitvány és nyomorult ez a magyar sajtó, amely igazi munkáit nem becsüli meg eléggé. Én legjobban tudom. Akármelyik anyafabóta kép- viselőnek a cikke többet ér, mint az enyém s a kiartottak egy új kasetja keletkezik amiatt, mert meg kell fizetni képviselőket, akik a nyom- tatott betűtől folyamodnak, hogy pozíciójukat megerősítsék. Egy-egy kiadó üzletet csinál az eféléből és revolverezésre használja: fel a kép- viselőt, akit megfizet, avagy a képviselő fizeti meg őt, hogy segítsen neki revolverezni. Szemere Miklós ezt nem tudja. Ő: az idealizmus nevére. Ő az igazi gavallér, megérzi, hogy mi a divat. A bécsi Jockey Clubban az udvarhoz tar- tozók szídják a magyar sajtót és szeretnék agyonlútni, mert hiszen ez a sajtó volt az oka annak, hogy a nemzeti ellenálláson megtörtött az abszolútizmus ereje. Boszúért lüheg az egész banda. Főhercegek szídják a szabad sajtót. Szemere Miklós nem tudja, hogy miért történik és mi történik, csak azt látja, hogy a sajtó tényleg el akarja venni a becsületes em- berek kenyerét is, mert egynehány lap tajtékoz- dühösséggel szítja a totalitást, mely a lo- vareregylet, holott a lovareregyletnek az elnöke gróf Batthyány Elemér, fia annak a Batthyány- nak, aki a magyar szabadságért vértanu- hált.

A vértanú fiat tudvalevően Szemere Miklós beszédjének egyik pontjából használta. A be- széd ezen részének érdekes reflexiója a Ma- gyar Hírlap vezércikkének ez a része:

Abba a szentimentalizmusba pedig, hogy a magyar sajtó támadni bátorodik Batthyány Elemér gróft, — lovareregylet elnökét, holott Elemér gróf fia Batthyány Lajos grófnak, aki vértanuhalálát szenvedett a hazáért, kár volt be- lemenni. Mert igaz, hogy az a megdöbbenő vértanúnak 1848. október 6-án vérével áldozott a nemzetért és e népért, ámde a fia 1906. október 6-án — tessék megnézni a lovareregylet programot — a lova izedságával áldozott a nemzetnek és e népnek. Valami különbséget csak mégis kell tenni azok közt, akiknek egyike a hazáért élt-halt s a másik — a tota- lizátorért!

A legvehemensből Szemere Miklóst az Egyetértés támadja. Szemere-ről írva, egyebek között így szól:

Rettenetes példa az ifjuság előtt olyan ember, aki soha életében becsületet, termékeny munkával fillért nem keresett s abból él, hogy a büntetőtörvénykönyvnek házai vannak. Nem, nem! az ország tulajdoni többsége dol- gozni akar; részt akar venni a nemzetfontartó munkában és főlháborodva fordul el olyan er- kölcösködt, a melyek a szokékkal való össze- beszélés útján szerzett vagyonban kulminálnak. Becsületes munkát követel a nemzet s ebben a munkában turf haramiak megakadályozni nem fogják. Tabarodjanak ezek az urak a kár- tyá szobákba s ha idegek ott elrenyhültek, menjenek ki a gyepre. Aknázzán ki a nagy hiszékenységet, mert ugy sem sokáig aknáz- hatják. Jönnie kell annak a törvénynek, mely ragadozásra álló kezükre koppint.

A Budapesti Naplónak „durva, izléstelen hangja” több ízben rekrimálta, az ügyészek szőlőgátásával Szemere. Ez a lap feleletül az alábbi reminiscenciát írja meg:

Mikor még Széll Kálmán idejében a ki- tűnő magántudós először fordította arra keserves, verejtékes munkával megszerzett filléréit, hogy mau- dátumot szerezzen rajtuk, szóval amikor a Potockiak barátja először lett képviselő, akkor jó előre készült rá, hogy első beszédével alkáprátassa a nagy játé- kosokban oly szegény hazát. Az előkészületek meg- tételével azután felállott beszélni. És beszélt úgy

nagyuri módra, aféle magántudós-rendszerrel. Be- széde közben azonban Farkas János — a híres terembi biztos, akit Szemere ur barátai azóta elcsaptak — odament az újságírók karzatához és a következő kis szónoklatot tartotta:

— Tisztelt uraim, Szemere Miklós kéri az ura- kat, foglalkozzanak jóindulattal a beszédével. A buf- tatásban pedig kitűnő Havanna-szívarok vannak és parancsoljanak belőle az urak, amennyi tetszik...

Az elképpedés esendje követte ezt a kis nyilat- kozatot; azután pedig az újságíró-karzat vezetője a következő még sikerültebb szónoklattal válaszolt:

— Mondja meg Szemere urnak, hogy fűtyülünk a szivarjaira és ha ezért az üzenetért bocsánatot nem kér, egy, de egyetlenegy árva szót se írunk a beszédéről és ha bocsánatot kér, akkor majd írja mindenkinek azt, amit jónak lát; de a szivarjait akkor is tartsa meg és jöjjön hozzánk, ha kell neki...

Farkas János elvitte az üzenetet Szemere Mik- lósnak és Szemere Miklós később a folyosón kipi- rulva magyarázta néhány újságírónak, hogy ő mint- egy házigazdának érezte magát stb. stb. A felvilá- gosítások tudomásul vétettek, a szivarokat elszívta Szemere Miklós, a lapok azt írták a beszédéről, a mire rászolgált...

... És így lett Szemere Miklósból politikai magántudós, aki most arról beszél, milyen áldozat- tokat hoznak némelyek hűségük kielégítésére...

A függetlenségi párt hivatalos és a ker- mány egyik félhivatalos lapja, a Budapest, ha szeliden is, megleckézteti szintén Miklós mestert.

Szüksége van a sajtónak a purifikálásra — ez bizonyos. Ámde Szemere ur nem ért eh- het a kérdéshöz és egyáltalában nem találta fej- jén a szöveget. Mennyivel nagyobb hatása lett volna annak, hogy szokat a fontos adatokat sorolta volna föl, amelyek arról szólnak, hogy Fejérváry alatt mennyit kapott az ellenzéki saj- tónak egyenemely organuma. Ennyire Szemere Miklós a totalizátorral vette védelmébe és elárulta, hogy tulajdonképpen nem is a sajtó tisztessége miatt fáj az ő feje, hanem a totalizátor ellen intézett támadások hozták ki a sodrából. Nos, a lovareregylet miatt kár volt ilyen gyengén bele- nyúlni a pauszálék darázs-fészékébe...

És lehetetlen megindultság nélkül olvasni a néppárt hivatalos lapjának, az Alkotmány nak vezércikkét, a mely ezzel a bánatos akkorddal végződik:

Mi pedig, talán megbocsátható önérzettel, állítjuk, hogy a magyar sajtónak szűdö kez- zében levő s a „szabadelvű” ideákat szol- gátó részét méltán érhetik a vádak, de a magyar keresztény sajtót vád nem érhet- soha, nem érheti ma sem. A katolikus kö- zönség tuynaságának eredményeképp üres zsebbel, de raját erejéből fölemelt fölvel: így áll az ország előtt a kereszténysajtó!

Az embernek nehéz eldönteni vajjon dicse- kedik e az A—ny, vagy panaszkodik?

De az bizonyos, hogy ha a tendenciájában igaztalan, de olvasmányának mindenestre érde- kes volt a beszéd. Mi, a vidéki újságok szinte a faul ember szédülésével olvassuk, hogy a fővárosban milyen aratást nyújt néha a pausz- léknak csak egy része. Szemere beszéde szerint:

Adott az Egyetértésnek 1895-ben pauszálék- képen: A Magyar Ipar- és Kereskedelmi bank évi 1200 forint. (Felkiáltások balról: Tiszai) Hol- landi életbiztosítási részvénytársaság 300 forint, Phoenix biztosító társaság 300 forint, Adria bizte- sítő társaság 500 forint, Anker biztosító társaság 120 forint, Nemzeti baleset biztosító társaság 200 forint, Hazai első takarékpénztár 600 forint, Pesti magyar kereskedelmi bank 1200 forint, Salgótar- jáni közszékhely részvénytársaság 500 forint, M. kir. államasutak 4500 forint, Köszüti vaspálya részvénytársaság 800 forint, New-York biztosító társaság 1200, Gresham 600, Dunagőzhajózási részvénytársaság 1200, Adria tengerhajózási rész- vénytársaság 800, Mutual biztosító társaság 600,

Első magyar általános biztosító társaság 800, Ma- gyar francia biztosító-társaság 300, Trieszti álta- lános biztosító társaság 580, Légszészgyár 1200, Vilamos városi vaspálya 600 forint, Fonciére biz- tosító-társaság 250 forint, Déli vaspálya 500 forint, Budapesti takarékpénztár 300, Hazai bank rész- vénytársaság 500, Magyar villamossági részvény- társaság 600, Budapesti bankkegyesület 600, Ma- gyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság 600, Osztályosrajáték 2000, Leszámitolóbank 700, Agrárbank 800, Jelzáloghitelbank 500 forintot.

Főnnebb mondtuk, hogy a vidéken, leg- alább nálunk Aradon, nem ismerik a pauszálét. Jó lesz ezt megcáfolni, mielőtt mások olvassák ránk. Aradon, igenis van pauszálé, egyetlen egy pauszálé: a város hirdetés! átalánya. A város évenként 600 koronát fizet a napilapoknak azért, hogy a hirdetések közöljék. Ezért a város naponta három-négy, sőt néha több hir- detést tesz közzé, úgy, hogy ha ezekért a vá- rosoknak szabályszerű hirdetés! díjat kellene fi- zetni, az legalább is ötször ennyibe kerülne. S e mellett ezt úgy tekintik, mint a város sajtó támogatását. Ime, így fest minálunk a legaktuálisabb fogalom: a pauszálé.

A Sailer-hagyatéka sorsa.

(Bisztriczky József perveztes.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

A Temesvárott néhány év előtt elhalálo- zott duzzogdag Sailer Antal hagyatéka körül tudvalevőleg a végrendeleti örökösök és az örökhagyó többi rokonai között régóta folyik a pörökösödés. Csak nem régiben volt szó arról, hogy a királyi Kuria Bisztriczky József aradi nagybirtokost, aki a Sailer-féle hagyatéki ügyben felperesként szerepelt, végleg elutasít- totta a Temesvár-Józsefvárosi Takarékpénztár alperes elleni végrehajtás iránti kérelmével. Most a Kuria az újabb döntéséről kapunk hírt, mely szerint az örökösök kérelmére az első és másodbírók által elrendelt hagyatéki zárlatot fenntartotta és Bisztriczky Józsefet ellentétes- igényével végleg elutasította.

Bisztriczky ugyanis az örökösök megkerü- lésével a Temesvár-Józsefvárosi Takarékpénz- tárt peresítte oly összegek kifizetése iránt, me- lyek a hagyatékokban talált betéti könyvecskék- szerint is az örökség egy részét képezték. Ezt a perét a takarékpénztár ellen meg is nyerte, s ez alapon ellene végrehajtást is akart foga- natosítani. Ezzel szemben az örökösök ügyvéd- jük Vértés Adolf dr. által, hagyatéki zárlatot kértek, mert kimutatták és nyilvánvaló is volt, hogy a takarékpénztár ellen megítélt összeg azonos a hagyatéki betéti könyvecskékben el- helyezett és Bisztriczky kizárásával az örökö- söket illető összeg egy részével. Ezenkívül a takarékpénztár ellen hozott ítélet végrehajtása esetében ki lettek volna téve az örökösök an- nak, hogy ha a takarékpénztár a marasztalási összeget kifizeti Bisztriczkynek, örökségük egy része kétségessé válik a nélkül, hogy ők perba vonva, vagy csak megheligaiva is lettek volna.

A királyi Kuria az alsóbbfokú bíróságok által elrendelt zárlatot helybenhagyván, elfo- gadta az örökösök által beígazolt azt a tény- állást, hogy a takarékpénztár elleni perben Bisztriczky javára megítélt összeg az ő tulaj- donukat képezi s ezzel kimondotta, hogy erre vonatkozó igényét Bisztriczky az örökösök hát- rányára és kárára a takarékpénztár ellen nem érvényesítheti s a takarékpénztár az ellene ho- zott marasztaló ítélet dacára Bisztriczkynek fizetni nem tartozik.

Takácsy Sándor dr. meghalt.

1861—1906.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

A Vásárhelyi családnak ismét mély gyásza van. Még nem hegedt be a sajnó seb, amelyet a család kiváló fejének, Vásárhelyi Bálának hirtelen elhunytá utótt és máris újabb haláleset tetézi a gyászba döntött család fájdalmát: herczel Takácsy Sándor dr. aradmegyei földbirtokos, néhai Vásárhelyi Béla veje, tegnap éjjel 11 órakor hosszas szenvedés után elhunyt.

A gyászhir, mely nem érte egészen váratlanul a család nagyszámu barátait és tisztelőit, mindenfelé nagy részvétet keltett, mert Takácsy Sándorral a megyei közéletnek egyik legdecebb, legképzettebb és legpuritánabb szereplője dőlt ki időelött az élők sorából. Mint megyei tisztviselő, országgyűlési képviselő, megyebizottsági tag és a megyei szabadelvű pártnak alelnöke, tevékenyen részt vett minden megyei közérdekű akcióban, amelyeknél az ő széleskörű, alapos tudással és életlátással párosult közreműködését mindenkor hálásan fogadták. Ezért barát és ellenfél — ellensége nem volt — a legőszintebben fájjalja a közbecsülésben állott férfi halálát, amely igazán vir lütsgeret szolgált el a közügy harcosainak sorából.

(Takácsy életrajza.)

Berzal Takácsy Sándor dr. a hasonló nevű előkelő aradmegyei földbirtokosnak és Vásárhelyi Jankának fia, 1861-ben született. Középiskoláit Aradon és Budapesten, jogi tanulmányait a budapesti egyetem-n végezte s az államtudományi doktorátus megszerzése után Aradmegye szolgálatába lépett, amelyben a tb. főjegyzői állásig emelkedett. Mint megyei tisztviselő nem érte be a közigazgatás sablonjainak elsajátításával, hanem alapos, a közigazgatás minden ágazatára kiterjedő képzettségre törekedett.

Az 1896. évi általános képviselőválasztásokon a világosi kerület szabadelvű párti programmal képviselővé választotta Takácsyt, aki már azóta, hogy a közigazgatási pályát főcserélte a politikával, odaadó híve és lelkes, személyes barátja volt a szabadelvű párt későbbi vezérének, Tisza István grófnak. A következő ciklusban már nem lépett fel képviselőjelöltnek részint gyöngékedése miatt, részint pedig azért, mert Széll Kálmánnak lagymatag politikájával nem tudott megbarátkozni. Azonban a megyei szabadelvű párt mozgalmaiban a képviselőiségtől való visszavonulása után is élénk részt vett és a pártnak teljesített eredményes szolgálatáért alelnökké is választották.

Még megyei tisztviselő korában, 1895-ben Takácsy nőül vette Vásárhelyi Béla leányát, Juliát, akivel rendkívül boldog házasságban élt, amelyből három fiú és egy leánygyermek született.

(Irodalmi működése.)

Takácsy nem érte be azzal, hogy nagy vagyonsból vidéki zsenri módjára gondatlan életet éljen. Jogi tanulmányai mellett valóságos elmélyedt történelmi, politikai és irodalmi művek studiumában, amelyeket ritka szeretettel gyűjtögetett és halmozott föl tövisegyházi kastélyában. Nincs is a megyében még egy magánkönyvtár, amely annyi és oly sokféle értékes magyar, német, francia, angol, latin és görög nyelvű munkákat tartalmazna, mint az elhunytak tövisegyházi könyvtára. Bibliografikus szenvedélyénél — csak tanulási vágya volt nagyobb, amely aztán arra ösztönölte, hogy a gondosan összeválogatott könyveket ne csak beszeresse, hanem elejétől végig át is olvassa.

Igy aztán nem csoda, hogy Takácsynak rendkívül alapos műveltsége mellett sokkal költönb, tisztelőre méltóbb főfogása volt a nemesség és vagyonos birtokosság mai földadatról, mint azt ezeknek az osztályoknak zömrészerői tapasztalják. Ugyancsak Takácsy széleskörű tudására vezetendő vissza, hogy teljesen átértette a korszellemet: demokrata politikának szükségességét hirdette és ő is, a független és tetőtől talpig ur büszkén vallotta magát demokratának.

A képzett és logikus főre való eszméinek nemcsak szóval, a vármegye és az országház tanácsstermeiben, hanem igen sokszor a sajtóban is kifejezést adott. A fővárosi lapokban, de különösen lapunkban, az Aradi Közlöny hasábjain sűrűn jelentek meg nagy figyelmet keltett politikai és közgazdasági cikkei, sőt egyik tanulmánya *A papirusbuzsa* címen önállóan is megjelent.

Képviselő korában Takácsy élénk összeköttetést tartott fenn a főváros iról és művészi köreivel, amelyekben igen szívesen láttak az époly előkelő és finom modoru, mint rendkívül képzett és vezátus képviselőt.

Tövisegyházi könyvtárának tartalmassága és tudományos rendezettsége mellett még egy igen érdekes sajátossága van: bámulatos gazdagsága az I. Napoleont tárgyzó irodalomból. Alig van valamelyes bármi művelt nyelven megjelent s a nagy császárról szóló történelmi, politikai vagy filozófiai munka, amely Takácsy könyvpalcán helyet nem foglalna. De nemcsak a vaskos kötetek egész sorozata emlékeztet a korzikai óriás dicsőségére, erényeire és hibáira, hanem Napoleonnak számtalan díszes képe, rázmetszete és szobrocskája, amelyek a könyvtár helyiségét díszítik. Mert Takácsy, ez a testestől lelkestől magyar, rejtőgő bálolója és tisztelő volt a világhistoria egyik legnagyobb zsenijének, az európa-erő Napoleonnak és az magyarazza meg azt az ideális Napoleon-kultuszt, amelyet az elhunyt kastélyában üdít.

(Betegsége és halála.)

Evekkel ezelött Takácsy Sándor szívbajt kapott, amelyből az orvosok nem tudták kigyógyítani. Hiába járt a náthelmi és az elmult nyáron az edlachi fürdőt, súlyos bajára nem talált gyógyulást. Rohamosan fogytak erői és a mult hetekben már annyira elgyöngült, hogy nem hagyhatta el Széchenyi-utcai lakását.

Tegnap délután megbédelt, este még borleveszt evett és tíz óráig fötében ülve, eibeszégetett a család tagjaival és házi orvosával, Viski Pál dr.-ral, aki egész napon át a nagybeteg mellett időzött. Ekkor, tíz óra után megkezdődött az agónia és egy órai kínos szenvedés után, amely alatt Takácsy mindvégig eszméletnél volt, a romboló halál befejezte sívár munkáját: Takácsy örökre lezárta szemét.

A városban ma korán reggel elterjedt a haláleset híre, mire a család számos barátja a gyászházhoz sietett részvételének kifejezésére. A megyeházára, a kaszinó épületére és több pénzintézetre, melynek az elhunyt igazgatósági tagja volt, kitűzték a gyászlobogót és már ma igen sok koszorút helyeztek el a ravatalon. A temetése holnap délután lesz a Széchenyi-utcai gyászházból, ahonnan a felső temetőbe viszik és örök nyugalomra helyezik.

A halálesetről a családon kívül az Aradi Polgári Takarékpénztár is adott ki gyászjelentést, mely így hangzik:

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága, felügyelő bizottsága és tisztviselői kara mély fájdalommal és a legbensőbb gyász érzetével tudatja, hogy igazgatósági tagja: herczel dr. Takácsy Sándor ur,

é. hó 10-én jobbláttra szenderült. A meghaldogut hült tetemei é. hó 12-én, délután 3 órakor fognak a Széchenyi-utca 6-ik számú gyászházból a felső temetőben örök nyugalomra helyzetni. Emlékét kegyelettel fogjuk megörizni! Arad, 1906. október 11-én.

A sikkasztó képviselő.

Eötvös Bálint bünpöre.

Kacziányné visszavonta a panaszt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 11.

A kir. Kuria harmadik büntető tanácsa — mint fővárosi tudósítónk jelenti, — Nagy Sándor bíró elnöklésével ma másodizben foglalkozott Eötvös Bálint dr. fővárosi ügyvéd és volt országgyűlési képviselő ismert ügyével, akit a törvényszék három esztendei fegyházra ítelt, amely ítéletet a kir. tábla aztán három esztendei börtönre változtatta át. A kir. Kuria az ítélet és bizonyítás kiegészítését rendelte el s a tábla ennek megtörténtével sem változtatta meg első izben hozott ítéletét.

A mai tárgyaláson a vádat Tassy Pál koronaügyész helyettes képviselte, a vádlottat Edvi-Ilés Károly dr. ügyvéd védte. Előadó Dogariv Tamás kuriai bíró volt. Eötvös Bálint személyesen is megjelent s szorgalmasan jegyeztetett.

A panasz a következő:

Kacziány Károlyné, egy nagyváradi kereskedő felesége, 1899. év október hónapjában feljött a fővárosba sózórához, Eötvös Bálint országos képviselőhöz, hogy tanácsát kikérje. Elpanaszolta, hogy férje lösvénységével és durvaságával arra kényszerítette őt, hogy elhagyja s most az a kérdés, hogy mint vehetné ki férje kezét közüli vagyonát, azt a kilencven ezer koronát, a melyre, mint közös szerzőmönnyre, férje is jogot tart s a takarékpénztári könyveket vasszekrényben féltve őrzí. Tanácsot kér tehát, hogy miképen biztosítsa férje elől a vagyonát mindörökre, hogy többé sem szép szóval, sem más módon vissza ne vehesse. Eötvös Bálint dr. hamarjában nem tudott módot találni, hanem ar asszony jelenlétében értekezett annak addigi ügyvédjével, Kepes Gyula dr.-ral, aki azt ajánlotta, hogy Kacziányné állítson ki maga ellen váltókat s ezek alapján pöröltesse magát. Ha aztán végrehajtásra kerül a sor, a betéti könyvek kiadását a férj meg nem gátohatja. Eötvös Bálint ezt azzal egészítette ki, hogy Kacziányné kössön vele életjáradéki szerződést, a melyben vagyona egész életére biztosítva van. Evanként való részletarban kap tőle négyezer koronát, a tőkét pedig valami elsőrangú pénztáratnál fogja gyümölcsöztetés végett elhelyezni.

Kacziányné elfogadta a tanácsot, de Eötvös Bálint féltve hírnevét, strohmannt állított egyik segédje, Darvas Béla személyében. Ennek nevére szólottak a váltók és az életjáradéki szerződés is. Ő foglaltatta le Kacziányék vagyonát s az ő nevében küldözgettek három évig négyedévenként ezer-ezer koronát. Kepes Gyula dr. háromezer korona honoráriumot kapott a tanácsért, Darvas Béla pedig, miután kitépett Eötvös Bálint irodájából, átruházta a szerződést, amely ugyis szinleges volt, Eötvös Bálintra. Az asszony, amikor megtudta, hogy pénzét nem mint ki volt kötve, az első hazai takarékpénztárára helyezte el Eötvös Bálint, hanem az igazgatása alatt álló Csepelszigeti takarékpénztár részvényeibe, amely intézet a bukás szélére jutott, kétségbeesetten követelte vissza pénzét. Kacziányné már akkor hivatkozott arra, hogy a szerződés csak szinleges volt s Eötvös csak

z elévülési időt kívánta bevélni, aztán pénzét isszaadni ígérte, azonban negyedfél évig hitelette s 84,000 kor. kárt okozott.

Kacziányné később kibékült férjével s felmentette Eötvöst, akit a budapesti törvényszék *ralás miatt* 3 évi fegyházra ítél. A kir. tábla *készt* állapított meg Eötvös Bálint cselekményében s ezért változtatta át a fegyházat örlőre.

A mai tárgyalási nap az iratok felolvasásával telt el, a melyek között a legfontosabb s legújabb Kacziánynéak f. évi október 8-án kir. Kuriához benyújtott következő beadványa:

Tisztelettel bejelentem, hogy Eötvös Bálint ellen folyamatosan tett büntető ügyekben *panaszomat visszavonom*, illetve a vádlott elítélését nem kívánom és az általam bejelentett kárösszegnek büntető uton való megállapítását nem kérem.

Tisztelettel
Kacziány Károlyné
szül. Hegedüs Jozefa.

Ezt a beadványt a legfelsőbb bíróság azonban aligha veheti figyelembe, miután a vádlott cselekménye hivatalból üldözendő s így supán csak enyhítő körülményül lesz tekinthető.

A tárgyalást holnap folytatják.

A battonyai betörőkirály.

A pécskai működés.

Elfogott gonosztevő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Jó fogást csinált a napokban a battonyai csendőrség. Elfogott egy országszerte ismert és törözött betörőt, aki különösen Aradmegyében ért el nagy sikert a tolvajlások és betörések terén. Ha valamennyi tettét felsorolnók, úgy zűkeknek bizonyulnának e lap hasábjai. Éveken át űzte a legnagyobb ügyfurstsággal kísérelt játékokat, különösen az éjszakák homályában működött szép sikerrel. Legutóbb Battonyára, majd pedig, amikor itt veszedelmes állapot helyzete, Pécskára tette át székhelyét, és e szeri, se száma nem volt azoknak a betöréseknek, amelyeket e két helységben rövid idő alatt elkövetett. A hírhedt betörő elfogatásáról s legutóbbi szerepléséről alábbi tudósításunk ad számot:

Az ország egyik hatósága előtt sem ismeretlen *Szeles Mihály* huszonkét éves napszamos, aki dacára fiatal korának, már jelentékeny sikereket ért el a betörések és lopások sikamlós nezején. Rendszerint az éjszakák választotta működése idejére és a homályban mindenkor sikerrel operált. Faluhelyeken, ahol már a koras esti órákban nyugodni térnek az emberek, este fél órákor látott hozzá munkájához és éjjelenként néha több betörést is követett el. Fő működési helyei az üzletek és pánkamérések voltak. Vagy az ajtón át, vagy az ablakon keresztül, de mindig bejutott a helyiségbe és vilámgyorsasággal emelte el az értékes tárgyakat, azután pedig zaj nélkül, észrevétlenül megszökött.

Battonyán Szeles rövid időn belül husznál több betörést követett el, amelyek révén már szép vagyont gyűjtött magának.

Megkárosította többek között *Faragó Mátyas* vendéglőst, *Dancsó András*, *Reich Jeanette*, *Reichtzeig Mór*, *Bekes István* és *Mangel Péter* kereskedőket. Reichzeig Mór üzletéből számos értékes tárgyát és egy 8500 koronáról kiállított postatakarékpénztárt könyvet is elemelt.

Utolsó battonyai betörését *Maurer Gyula*

kereskedőnél akarta elkövetni Szeles. Ez azonban nem sikerült neki, mert az arra járó csendőrök *megevarrták munkájában*. De a csendőrök az éj homályában nem tudták elcsipni Szelest, aki árkon-bokron át emenskült üldözől elől.

A veszedelmes kísérlet után battonyai működését abbahagyta a hírhedt betörő és átrándult Pécskára, ahol álnév alatt lakást vett magának és pár nap alatt áttanulmányozta a terepet, majd pedig hozzáfogott mesterségének gyakorlásához. Betöréseket követett el *Ekkel József*, *Irics Mátyas*, *Dragos Todor*, *Csorogár Vazul* kereskedőknél és korcsmárosoknál és szintén szép összeget harácsoltt össze. Miután megelégtelte a pécskai dicsőséget, otthagyta a községet, amely aránylag kevés teret nyújtott neki nemes mesterségéhez és visszament Battonyára. Itt azonban rajta veszett. Munka közben csipített el a csendőrök a fiatal betörőt, aki némi tagadás után bűnbánón elmondta összes viselt dolgait. De az ellopott értékek holéte felől nem akart nyilatkozni. Azt állítja, hogy a betöréseken szerzett pénzért csupán egy pár csizmát, egy pantalonot és egy kalapot vásárolt magának.

A csendőrség ezt természetesen nem hitte el és most széles körben folyik a nyomozás az ellopott értékek dughelyének felderítésére.

Valószínű, hogy Szelesnek büntetési vannak, de kilitűkről eddig még nincsen tudomása a csendőrségnek.

A hírhedt betörőt ma átszállították az aradi kir. ügyészség fegyházába, ahol előzetes *letartóztatásba helyezték*.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: *Dorrit* kisasszony, vígjáték. *Harmath Józsa* bemutatkozása. (Bérlét C.)
Szombat: *Gerolsteini nagyhercegnő*, operett. (Bérlét A.)
Vasárnap: Délután: *Gyöngyélet*, bohózat. Este: *Gerolsteini nagyhercegnő*, operett. (Bérlét B.)

Carmen.

Bizet klasszikus operája tavaly érte meg a színházak történetében is páratlan jubileumát. Ezredszert adták a párisi nagy Operában *Carmen* és ezzel nemhogy lekerült volna a műsorról, de ellenkezőleg, dicsőülően halad a második ezer előadás jubileuma felé. Ezt a visszaemlékezést a mai *Carmen* előadás juttatja eszünkbe. Külátásunk van ugyanis arra, hogy a *Carmen* Aradon is jubilálni fog, ha nem is olyan nagy számmal, de mindenesetre jubiláris számú előadásokat érve meg.

Ezt a jólatot indokoltá teszi *Carmennek* az aradi színpadon produkált elsőrangú előadása. *Fenyvessy Margit* *Carmenje* kiforrott művészi alakítás úgy ének, mint játék tekintetében *Szeles*, minden regiszterben remek hangja szinte predesztinálja a *Carmen* kreálására. A szenvedély festésére *Fenyvessy* alt hangjánál különbet nem kívánhatunk. *Carmen* paritúráját művészies énektudással interpretálja, játéka pedig színt, életet kölcsönöz ennek a forróvérű spanyol lánynak. *Fenyvessy* *Carmenje* elsőrangú alakítás, mely a múlt évről is jó emléket hagyott maga után és ez a jó vélemény a mai előadás után csak fokozódott. Tapsban, kihívásban bőven volt része. *Don Josét* lovag *Ferrari* adta. Ma nem volt alkalma olyan fényes énekprodukciónra, mint például a *Traviatában*, de ma is gyönyörűsége szolgál a közönségnek. Játékát ma inkább dicsérhetjük, mint énekét, mert valószínűleg indiszpozícióval küzdve, a magasabb regiszterekben hangja vesztett csengéséből. Föltétlen di-

cséret illeti *Kapossy Józsa* Miculáját. Az első felvonás dustijében gyönyörűen énekelt, a közönség hosszasan tapsolt a művésznőnek. *Nyáray* szép hanggal és intelligens énektudással énekelte *Zuniga* kis szerepét. Szépen énekelte *Ludszlay* a torreador dalát. Nem rontottak az előadáson *Zalay Margit* (*Fraskita*) és *Zsigmondy Anna* (*Mercade*). A karról nem sok jót írhatunk, a zenekar ellenben kifogástalanul működött. H. G.

* *Színházi Ujság* címmel naponként megjelenő illusztrált színházi lap indul meg Aradon október 15-én. A *Színházi Ujság* közölni fogja az előadás színlapját és a darab meséjét. Közölni ezenkívül színházi híreket és regisztrálni fogja az ország és a külföld nevezetesebb színházi eseményeit. A *Színházi Ujság* *Kelmen Jenő* szerkesztésében jelenik meg.

* *Vecsey Ferenc* hangversenye. *Vecsey Ferenc*, a világhírű csodagyerek, mint arról már megemlékeztünk, e hó 14-én vasárnap délután fél öt órákor tartja hangversenyét a Fehér-Kereszt nagytermében. A hangverseny iránt nagy az érdeklődés és már majdnem az összes jegyek elfogytak. A még megmaradt jegyek új. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók.

Két ítélet egy ügyben.

Az ujszentannai választás epilógusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Egy aradmegyei képviselő-választás alkotmányos költségeinek ügye körül nevezetes jogi eset történt a nagyváradi kir. ítélőtáblán. A tábla polgári tanácsa ugyanis egy és ugyanazon ügyet kétszer egymás után tárgyalta le és mind a két tárgyalás eredményeképpen egy és ugyanazon határozatot hirdetett ki. Az érdekes jogi problémának részletei, amint egy nagyváradi lap írja a következők:

Az ujszentannai kerületben az utolsót megelőzőt választás előtt az egyik jelölt, *Rauchbauer Nándor* pártjának kortestanyája egy korcsmában volt.

Őt tanyáztak a pártbívek, nem feledkezvén el természetesen a választással járó italozásról sem, egészen addig, míg a választási elnök a jelöltet a kerület megválasztott képviselőjének jelentette ki. A választás után azonban a korcsmáros felszólította a képviselőt, hogy fizesse meg a kortesek által elfogyasztott ételek és italok árát. *Rauchbauer* szó nélkül leróta az alkotmányos költséget abban a reményben, hogy ezzel az ügy részéről befejezést nyert. Azonban csalódott. Néhány nap múlva ismét felszólító levelet kapott a korcsmárostól, amelyben a helyiségért 600 koronát követelt tőle. Ezt már megtagadta a képviselőjelölt.

Igy került az ügy a bíróság elé, majd perorvoslatok után a nagyváradi táblához, ahol október hó 10-ének délelőtti tíz órájára tüzték ki az ügy tárgyalását. A képviselőjelölt aradi ügyvédje egy fiatal nagyváradi fiskálist bizott meg az ügy ellátásával, aki egy félórával a tárgyalásra kitézött idő előtt meg is jelent az ülésterem emeleti helyiségében, hogy egy félóra alatt áttanulmányozza az aktákat. Az ügydarab véletlenül annak a teremnek az asztalán feküdt. Az ügyvéd szó nélkül az asztal mellé ült és belemerült az akták olvasásába, várva, hogy majd csak felhívják jelentkezésre. Figyelmesen várakozott, miközben odabent a teremben valami nagy ügyet tárgyalhattak, mert — amint félfüllel hallotta — a bíróság többször is visszavonult tanácskozássra. Majd kihirdették az ítéletet és újabb tárgyalások következtek, azonban a fiskális ügyére csak nem

került sor. Végre, mikor délután két óra tájban a bírák hazafelé távoztak, a fiskális az idéző végzéssel kezében — megszóította a tanácsjegyzőt: *Szolnok Jenő dr.-t*:

— Hit az én ügyemmel mi van? Délelőtt 10 órára voltam beidézve:

A tanácsjegyző megnézte az aktát:

— Hiszen ezt már letárgyaltuk. Ez volt az első ügyünk délelőtt.

Ki ült azután, hogy már kilenc órákor elővették az ügyet és amikor a tíz órára beidézett fiskális tanulmányozni kezdte az aktát, már régen ki is hirdették az ítéletet, amely az elsőfokú bíróság ítéletével egybehangzónan a 600 korona megfizetésére kötelezte a képviselőjelöltet.

A fiskális kérelmére azután elhatározta a tanács, hogy délután újból fogják tárgyalni az ügyet. Ez meg is történt, azonban a fiskálisra nézve nem kedvezően. A bíróság ugyanis ugyanazt az ítéletet hirdette ki, mint délelőtt, amikor az alperes távollétében tárgyalt.

A fiskális most újrafelvétellel készül meg támadni a bíróság ítéletét. A jogi eset eldöntése elé nagy érdeklődéssel néznek jogászaik.

SPORT.

+ A tornaegylet kirándulása. Az Aradi Torna Egyesület sikerültnek ígérkező kirándulást rendez a hó 18-án Dévára és Vajda-Hunyadra. A kirándulás két napra van tervezve. A kirándulók szombaton délelőtt indulnak el Aradról. A vasárnapot Déva rendezettségének és Vajda Hunyad várának megtekintésére szentelik és este térnek vissza Aradra. A kirándulásra a Lyceum tornacsarnokában lehet jelentkezni.

Az új állomás-épület.

Az építést a tavasszal megkezdik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Hosszu ideje várta hiába az aradi közönség, hogy a rozoga és forgalmi viszonyainknak meg nem felelő aradi pályaudvart lebontsák és más vidéki városok példájára Aradon is egy modern, a közlekedés és esztétika igényeit kielégítő pályaudvar épüljön. Kormányok jöttek, kormányok mentek, de hiábavaló volt Arad minden ismételt instanciája: míg a vidéki városokban sorra emelkedtek a tágas és pompásan berendezett indóházak, addig az aradiak ujjáépítését még kombinációba sem vették.

Most végre Aradvárosának ez a régi jogosult kérelme a közel jövőben teljesedni fog. *Sztankovits Miklós*, a magyar államvasutak aradi üzletvezetője kijelentette az *Aradi Közlöny* egyik munkatársának, hogy a jövő évben megkezdik és 1908-ban befejezik az új aradi pályaudvar fölépítését. Az aradi üzletvezetőség elkészítette már a terveket, amelyeket e hó 25-én fölterjesztenek az igazgatóságához, s amelyeknek egyes részletei magának az igazgatóságnak műszaki irodáiban készülnek. A tervek azután fölkerülnek a kereskedelmi miniszteriumba, amelynek vasuti osztálya fölülbírálja és végleg megállapítja a terveket.

Az üzletvezető közlése szerint maga a fölvételi épület mintegy 800000 koronába fog kerülni, mely összegnek egyik felét az 1907-ik, másik felét pedig az 1908. év költségvetésébe állítják be. Az egész aradi állomás kibővítése és az összes ujitások

keresztülvitele körülbelül négy és fél millió koronát igényel; ebből az összegből aztán kikerül a postaépület, a rendező pályaudvar, a vágányzat bővítése, a váltóbiztosító berendezés és minden melléképítmény, amelyet a forgalmi igények egy modern pályaudvarnál megkövetelnek.

Az állomás kibővítésére vonatkozó munkálatokat, amely a vontatási telep és a fűtőház fölépítésével kezdődtek, természetesen most is folytatják. Így ez évben elkészül még a pályaudvarnak villanyos világítása, a kurticsi ut áthelyezése, a víztelep és különféle kövezések.

Az inzultált rézkigyó.

A Csengery-utcai játékbarlang ügye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

A Csengery-utcai káryabariang ügyében a rendőrség már befejezte a vizsgálatot és a jegyzőkönyveket átadta az ügyésznek.

A kártya lovagjal, akik közt Szemere Miklós kártyakirály öcsése is szerepel, legközelebb a bíróság előtt fognak találkozni. Sammi komolyabb veszély sem fenyegeti a Bod-féle társaságot, hiszen a mi törvényeink olyan enyhén büntetik a tiltott szerencsejátékokat, hogy ezzel ugyan senkit nem lehet ettől a művelzettől elriasztani. Az idévágó paragrafusok megváltoztatására jó lenne parlia entibizottságot kiküldeni, de hát ez egyelőre ábránd, mert hiszen akkor Szemere képviselő ur nem tudna megélni.

A Csengery-utcai játékbankról ma a következő tudósítást kaptuk:

A kir. ügyészegi megbízott Bod Elek ellen a kihágási btkv. 87. § a, a többi játékosok ellen pedig a kih. btkv. 88. § a alapján kérte a tárgyalás megtartását elrendelni. Farkas Gyula dr. járásbíró, akinek az ügyet a járásbírószék vezetője kiosztotta, ezen ügyészli indítvány értelmében el is rendelte a tárgyalást s azt e hó 18-ik napjára tűzte ki, amikorra terheltekként beidézettek: Bod Elek magánzó, Szemere Kálmán nyug. honv. százados, Halász Péter földbirtokos, Horváth Jenő dr. min. segédfogalmazó, Fekete László dr. ügyvéd. Putnoky Elemér földbirtokos, Rohonczy Elemér földbirtokos, Hirsch Sándor magánzó, Rónay László, Bredl Pál, Bernát István ügyvédjelöltek, Horváth József orsz. képviselő és Kobelzouch Gyula földbirtokos. A kihágási büntetőtörvénykönyv említett §-ai a következőképen hangzanak:

A 87. §, amelylyel Bod Elek van vádolva, így szól:

„Aki nyilvános, vagy a közönségnek nyitva álló helyen szerencsejáték vállalatot tart, valamint az is, aki a vállalkozót a szerencsejáték üzésében segíti: két hónapig tartható elzárással és 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A közönségnek nyitva álló helynek tekintendő azon magánlak is, melyben azon célól, hogy szerencsejátékban részt vegyen, bevezetés mellett, vagy a nélkül, mindenki bebocsátatik.” A 88. §, mely a játékosokra vonatkozik, ezeket tartalmazza:

„Aki a 87. §-ban megjelölt helyiségben a szerencsejátékban részt vesz, 100 forintig tartható pénzbüntetéssel büntetendő.”

Bod Elekéről sok mindenesféle kompromittáló dolgot közölnek a lapok, Bod azonban nem hamis kártyás. Erre nézve bizonyító adatot senkise tud.

Bodban volt azonban igen kellemetlen esete. Rület-bankot adott és végül adósa ma-

radt Klein Gyurinak 14 000 koronával. Klein Gyuri, aki *Tátralomnicon* 86 000 koronával maradt adósa Bodnak, két heti halasztás után ki is fizette a tartozást. A játékosok jól ösmerték Bod eleket és tudták, hogy nem szívesen fizet kártyaadósságokat. Abban az időben le is volt törve, bizonyosak voltak tehát benne, hogy nem fog fizetni. Ezzel az alvezredes megkérdezte hogy mikor fog fizetni. A rézkigyó nyugodtan mordotta:

— Soha!

Az alvezredes akkor arcul köpte a flegmatikus rézkigyót.

Ma délelőtt egy újságíró fölkereste a rendőrség két főtitkárát, mint akiknek kezén a Bod-ügy minden szála keresztülut. Az egyik *Krecsányi Kálmán* detektívőnök, a játékbank leleplezője, a másik *Pekáry Ferenc* főkapitányhelyettes, a bünygyi osztály vezetője. Mindkettőtől a nevek kiadását kérte az újságíró, akinek *Krecsányi* a következő választ adta:

— En, mint detektívőnök nem vagyok abban a helyzetben, hogy hivatali állásomnál fogva ebben az ügyben bárminemű sajtóközleményt vagy a névsort illetőleg fölvilágosítást adjak. Sem nem erősítem meg a névsort, sem pedig meg nem cáfolum annál inkább, mert az ott levőknek szavamat adtam. Különbösen ismételve kérését a bünygyi osztály vezetőjénél, a válasza vonatkozólag azonban már most mondhatom, hogy a válasz föltétlenül elutasító lesz.

Az újságíró ekkor elment *Pekáry* Ferenc-hez, aki a következő választ adta: Megtagadom a nevekre vonatkozó fölvilágosítást. A rendőrségnek az volt a szándéka, hogy csupán Bod manipulációját leplezze le és nem áldoztatja, kiket neki felhajtottak. Ezek az emberek oly osztályokba tartoznak, hogy neveiket ki nem adhatom. Ha más osztályba tartozó emberek lettek volna, akiknek neve közérdekű, fényképeket is kiadtam volna a sajtónak.

A fajármos hid kijavitása.

75,000 korona költség.

Hogy nő a pótdó?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Az aradi fajármos hid, valamint az ártéri hidak a mult héten tudvalevőleg a kincstár kezeléséből a város tulajdonába mentek át. A hidakat egy, *Varyassy Lajos* b. polgármester elnöksége alatt kiküldött bizottság vette át *Farkas Győző* pénzügyigazgatótól, a kincstár képviselőjétől.

A hidak azonban olyan rozoga állapotban vannak, hogy az átjárás rajtuk valóssággal veszélylyel jár. A szakérők véleménye szerint a hidak nagyobb terhet nem bírnak el és nagyobb mérvű javításra szorúlnak. A város gazdasági széke, a mérnök hivatal véleménye alapján a hidak kijavitására árlejtést írt ki, amelyben a kikiáltási ár 75.100 koronában állapította meg.

Bizony ez az összeg nem mondható kicsinynek, tekintettel arra, hogy a közel jövőben már fel fognak épülni a vashidak. A hidak kijavitási költségét a fajármos hid vámjövédelme csak igen kis részben fogja fedezni és így valószínű, hogy a mutatkozó hiányt az utalásból kell majd pótolni.

Am a város ennek dacára ki fogja javíttatni a hidakat, mert egyrészt a közlekedés biztonsága megköveteli azt, másrészt a kincstár csak azzal a feltétellel adta a városnak a hidakat, hogy a javítások rövid időn belül meg fognak történni.

A hidak kijavitására hirdetett árlejtést ma

délelőtt tartotta a gazdasági szék. A pályázatra négy ajánkozó jelentkezett: *Czukur László*, aki a kikiáltási áron, a *Fodor és Reisinger* cég, amely szintén ezen az áron, a *Próbát és Emwag* cég, amely a kikiáltási árnál 26 százalékkal olcsóbban és a *Böhm és Kádár* cég, amely 46 százalékkal olcsóbban javítaná ki a hidakat.

A legolcsóbb ajánlat tehát a Böhm és Kádár cégé, miért is a gazdasági szék ennek az ajánlatnak elfogadását, hozza javaslatba a tanácsnak, amely szombaton foglalkozik a hidak ügyével. Az ügy egyébiránt az e havi közgyűlésre kerül és a törvényhatóság bizottsága fog dönteni a fölött, vajon elfogadják-e az ajánlatok egyikét, vagy pedig új árlejtés kiírását tartja szükségesnek.

A pogromok áldozatai. Kiásott holttestek.

(A véres oroszárból.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 11.

Pétervárott mindent elkövetnek, hogy az angol parlamenti küldöttség odaérkezését megakadályozzák, mert nagy botrányoktól félnek. Ennek a küldöttségnek az lett volna a célja, hogy a dumatagok látogatását az interparlamentáris konferencia alkalmából viszonzozza, s azzal egyuttal tüntessen a дума föloszlatása ellen s az orosz parlamentárizmus mellett. A ma reggeli londoni lapok is már a látogatás elmaradását kívánják, de a dolog egyelőre még eldöntetlen.

Mai távirataink a következők:

Odessa, okt. 11. Ma kezdte el a hadbírószág nyilvánosság kizárásával tizenegy ember perét tárgyalni. A vádlottak között vannak *Leurnson* orvos, *Michailowa* kisasszony és *Horovitz*, akiket azért helyeztek vád alá, mivel az odesszai szociáldemokrata párt katonai szervezetében részt vettek és mint annak tagjai a katonai csapatok között felhívásokat terjesztettek, amelyekben felszólították a katonákat, hogy az esetben, ha felkelés ütne ki, tagadják meg az engedelmességet.

Berlin, okt. 11. Odesszából jelentik: *Dobrowin* és *Bulazel* forradalmár vezérek ma utaztak el. Elutazásuk alkalmával a pályaudvaron heves jelenetek játszódtak le. Az „Orosz népszövetség” tagjai zászlókat hordoztak, ezzel a felírással: „Üssétek agyon a zsidókat!” Az utasok között nagy pánik tört ki, mikor a fanatizált tömeg szidni és fenyegetni kezdett. A rendőrség teljesen közömbösen viselkedett.

Berlin, okt. 11. Orosz-lengyelországból jelentik: A Sosnowice melletti Gaidowskában forradalmárok behatoltak *Bielski* földbirtokos házába és pénzt követeltek tőle. Minthogy csak 300 rubelt kaptak, *Bielskit* és fiát agyonlőtték.

Riga, okt. 11. Két fiatal nő a villanyosban egy csomagot hagyott, amelyben egy dinamittal töltött pokolgép volt. Robbanás nem történt.

Lodz, október 11. Több ezer főnyi tömeg gyűlt ma össze azon a téren, hol hat terroristát, kiknek a neveit a hatóságok titokban tartják, kivégeztek. A holttesteket kiásták sírgödreikből és pengyűjtést indítottak, hogy a holttesteket koporsókba tegyék és tisztességesen eltemessék. Alig kezdődött meg a gyűjtés,

kozakok vágattak a néptömeg közé, kik az embereket karddal és korbácsütéssel szétkergették. Eközben két munkás súlyosan, több munkás könnyebben megsebesült. Harminc munkást letartóztattak. Míg a tábori bíróságok működnek, a sztrájkot sem fogják megszüntetni.

Odessa, október 11. A békés megújulásnak pár nap előtt itt megalkított szervező bizottsága pár nap előtt táviratot intézett Heydin grófhoz Pétervárra, eszközöljön ki rendszabályokat a fekete százak itteni szervezete ellen. Stolypin megígérte, hogy a kérelemnek lehetőleg eleget tesz.

Odessa, október 11. A véauők kérésére tegnap elhalasztották annak a bünpernek a tárgyalását, melyet tizenegy személy ellen az állam felforgatására irányuló társaságban való részvétel miatt indítottak. Guller jegyző gyilkossági kísérletet követett el egy kerületi felügyelő ellen és súlyosan megsebesítette.

Pétervár, okt. 11. A pétervári zsidósegítő bizottság kimutatást tesz közzé az utóbbi években rendezett pogromokról. Kimutatja, hogy 638 helyen volt pogrom. Minthogy a kimutatás csak szeptember elsejéig terjed, a siedlcei pogrom nincs benne az adatokban. A pogromok 35.075 családot sujtottak, amelyek 158.101 lélekből állottak. Az egész anyagi kár 51.094.703 rubel. A halottak száma 937, a sebesülteké 1190; hátramaradt 351 özvegy és mintegy 1300 árva gyermek, a kiket segíteni kell. Eddig 5.431.770 rubelt fordítottak azoknak az embereknek a segítésére, akik a pogrom következtében minden vagyonukat elvesztették és 414.265 rubelt osztottak ki az özvegyek és árvák között. A segítséget adakozásból gyűjtötték össze és pedig 4.093.364 rubelt a külföldön és 1.752.761 rubelt Oroszországban.

Aktuális emberek.

Az újságíró.

Szemeré Miklós ur tegnapi sevegett a sajtóról. Ez az ember, aki soha életében egyetlen fillért sem keresett a keze munkájával, ma a mammonimádók egyik ideálja. Kártyázott szerencséjével, futtatott szerencséjével, a szeretőt a legszebb hölgyek közül választja. Mandatumot szerzett a kártyával, lövel kifosztottak pénzén.

Az ilyen emberek nem szeretik a sajtót. Okuk van rá, hogy ne szeressék. Igaz, hogy különben sem örvend valami nagy szeretetnek az újságíró népség; a szemeremiklósok fajtáján kívül a nagyközönség minden árnyalatában megvan bizonyos fokú ellenséges indulat a skriblerekkel szemben. Ez már így van és ebben mi, újságírók, nem is találunk semmi különöset.

Az újságíró olyan, mint egy kacér jukker-asszony. Mindakettő szép, de mindakettő szárnyon veszedelmes. A közönség nem is sejtí, mily módon születik meg egy lap. Ő reggel kezébe veszi s míg kávéját szűrösítgeti, kényelmesen végig fut rajta. Egy napnak lázas, izasztó fáradságával ő egy negyedóra alatt végez. Az újságíró rohan, szalad, fárad, egyik percben itt látjuk, két perccel később a város tulsó végén lohol, hogy megkerítse mindazt, mire a közvélemény kíváncsi. A közvélemény pedig mindenre kíváncsi, mert az adatokból táplálkozik s a napi krónikák tanulsága az ő iskolája. Az újságíró csak száraz, üres adatokat szerez. Nemesak szolgálja a közvéleményt, de formálja is. Az újságíró

szűrődik át a három soros hír melege, épp úgy, mint a hasábos szenzációk láza.

Alig mu ik el bankett, melyen szóba ne kerülne a „hetedik nagyhatalom” — a sajtó. Mennyi poharat ürítenek a mi egészségünkre, talán épp ezért bírjuk el ilyen könnyedén a szapulást. Már mint mi — hatalom! Olyan szépen cseng a szó.

Pedig valójában a hatalom melegéből, ragyogásából nem jut el hozzánk egy picit kis fénynyaláb sem. Csak a terheit ismerjük mesterségünknek. Ami csillogása fénye van, azt rákenjük azokra, akik hasznát vehetik. Hányan ragyognak a kölcsönzött ragyogás fénylő burkában, mert az újságírás addig esiszolta a rozsdás, fekete patinát, míg végre föl-rughatta az illetőt a menyboltozat firmamentumára — csillagnak. Az újságíró ugyanis kevés hasznát vehetné a külső dekorációnak. Ő nem ér rá tündökölni, ő egy elrejtett, füstös szagu kis szobában ingujjra vetkőzve, vigyázva lámpást gyújtogat, hogy a közvélemény lásson. Vajjon ki gondolt arra, ha este a korzó sétál, hogy ki volt az, ki a lángokat fölgyújtotta az utcán. Senki. De mert az újságíró olyan gyújtogató, ki az olajat is maga adja a világosságához, az óriások nem szeretik, a kicsinyek meg fitymálódznak fölötte. Mert az újságíró megfigyeli a lámpák alatt elvonuló árnyakat és főfedezel gyöngéjüket. Hány nagyur büszkélkedik a kényelem puha párnáján, kiknek a szegény újságíró jelölte ki az utat kicsi mécesével. Természetes, az ily nagy urnak kellemetlen, ha elébe áll a kis újságíró, ki mellette állott, míg halmalyban vergődött; a kis újságíró, ki vezette, mint csecsemőt a dadája. Bolond skribler, beállt lépcsőnek, odatartotta a hátát, hadd taposson, hadd kapaszkodjak rajta minél magasabba a stréber s mikor a lépcső utolsó fokára ért, nos, akkor egész egyszerűen a tolokodó nagyur felre rugta az egész alkotmányt. Néha napján gondo kodoba esik az újságíró, hogy bolondul, esztelenül tett mégis. Csak egy percig tart a sajnálkozás, bohém könyörtelműséggel mélyeszűti kezét üres zsebébe és csak úgy magában mormolja:

— Én ismerlek, szép maszki!

És ez nem frázis, mert ismeri. Épp ez a baj. Itt kezdődik az újságíró ellen táplált ellenszenv. Aki mindent tud, az kellemetlen ember, bár irigykedünk rá, mert saját csekélységünk homályba vesz mellette s csak reszketve nyitjuk szóra ajkunkat az ilyen jelenlétében; aki mindent megtud, az féltelmetes. Már pedig akitől felünk, azt nem szeretjük. És az újságíró mindent megtud és az életet, az eseményeket a közvélemény gondolkodásának keretébe szorítja. Nem csak regisztrál, formálja is a tényeket, azt ítéletet is mond fölöttük.

Az újságíró nagyon ártatlan ember, csupán a föladata cudar, gonosz mesterség. És ő csak a mesterségének él. Onmagáról szinte megfeledkezik, teljesen. Csak akkor ébred öntudatra, ha a csöpp toll kihull reszkető kezéből. Elkészt gondolat: megbánásfélét is érez, de azt hiszem, valamennyi ott kezdene, ha újból bírná, ahol az imént félben hagyta.

Az újságírás örökkön szép ifju asszony, az újságíró mindaddig fiatal és szerelmes ebbe a kacér, vad teremlésbe, míg csak el nem homályosulnak szemei.

Különösen a nagyok és a fölfajtt nagyságok nem szeretik az újságíró, mert szükségük van rá. Az ő fáklyájuk nélkül hamar eltűnnék, nagyságuk silány fénye és így elég természetes, hogy a közelében álló újságíró a meztelen silányságot hamar föl ismeri és az kellemetlen. Hiaz egyebet sem tesznek az emberek az életen át, mint örökké hibájukat, fogyatkozásukat takargatják.

A kicsik előtt meg ellenszenves, mert őket meg nem veszi észre. Ha örökké dicshimnusz zengene az újságíró, ez egy csöppet sem változtatna a föltevésen. Ez esetben az lenne a legelkeseredettebb ellensége, híró megfélemedezett. Ha meg keserűségbe mártogatja kicsi tollát, őrlöngve zudulnak föl. De az

újságíró csak cinikusan mosolyog a jaidulásra, valamint a bosszúságon. Ez is hibáján rojthat fő. Egy embernek is nehéz a kedvében járni, az újságíró pedig százezreket szolgát. Ennyi ember hiúságát még az uristen sem volna képes legyezgetni.

Ez faj a Szemere Miklósoknak. Ezért tartanak bennünket minden rossz kuforrásának. Legyen nekik az ő hitük szerint: a karaván mégis hűslad.

Cseresnyés 160,000 koronája.

(Egy nagylelkű ajándék.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 11.

A Budapesti Hírlap vasárnapi számában egy politikai szenzációkkal teli bécsi levelet közölt, melyben többek között Cseresnyés János volt csanádi főispánról is volt említés. A bécsi híradás szerint Cseresnyés fenjért Bécsben és kikünyorált magának és a csanádi tisztviselőknek a kabinetirodában 160.000 koronát.

Cseresnyés János a B. H. ezen hírére ma az alábbi nyilatkozatot tette közzé a Makón megjelenő „Maros” című lapban:

160.000 ezer korona.

A „Budapesti Hírlap” és „Magyarország” hírlapok folyó úó 6 an megjelent számaiban, tendenciózus közleményekben sok örültség közölt ifjak, hogy én a kabinet irodától 160.000 ezer koronát kaptam a volt tisztviselők részére a halszó pártkör alakítására.

Ez az oszobaság a vidéki hírlapok lakóllá, köztük a „Makói Hírlap”; nem csakély irigységgel.

Pénzről van szó, jelentkeznek a fumei cápák. Hat urak, éberek legyenek. Én még nem vettem kézzé a 160.000 ezer koronát. S ezennel felhatalmazom a „Makói Hírlap” szerkesztőjét, hogy ha az összeg megérkezik, vegye fel s rendelkezze vele. Mektartatja az egész összeget tulajdonul, avagy tetszése szerint részeltetheti a „Budapesti Hírlap”, „Magyarország” és a „Szegedi Friss Újság” szerkesztőit is. Csak össze ne vesszenek az osztokodánál.

Makó, 1906. október hó 10.

Cseresnyés János,

Csanádvarmegye volt főispánja.

Az érdekes kis nyilatkozat Cseresnyés kifűnő humorát bizonyítja. De bizonyítja azt is, hogy a B. H. t ezuttal tényleg cserbenhagyta a jólérsűsültsége. Mert ha Cseresnyés tényleg kapna 160.000 koronát, aligha ajándékozna ilyen nagylelkűen a Makói Hírlapnak. De meg lehet az is, hogy már megkapta ezt az összeget. Akkor csakugyan érthető a nagylelkűség.

Aradi küldöttség Kossuthnál.

Nagygyűlés a betegsegélyzési törvény ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 11.

Aradváros iparosai körében rendkívül érdekes mozgalom indult meg, amely már a napokban nagyobb hullámokat fog vetni. A mozgalom a kereskedelemügyi miniszteriumnak a munkás-baleset biztosítási és betegsegélyzési törvényjavaslata ellen irányul, amelyet Sztéryni József államtitkár elnökléte alatt egy szaktanácskozás a múlt hetekben már tárgyalta és amelyet Kossuth Ferenc miniszter a képviselőház legközelebbi ülésének egyikén már a Ház elé terjeszt.

Ez a törvényjavaslat, amely a kormány első szociálpolitikai munkálata, tudvalevőleg néhány olyan rendelkezést is tartalmaz, amelyekkel az aradi iparosság — amint azt a lapunkban közölt intervjuk is kifejtették — egy-

általán nincs megelégedve és amelyek törvényerőre emelés esetén az iparosság súlyos megterkelésére és károsításával járnának. E rendelkezések között első helyen áll a törvényjavaslatnak az a szakasza, amely szerint a munkaadó a biztosítási és betegsegélyzési díj kétharmadát tartozik viselni, míg a munkás, aki eddig a hozzájárulás felét fizette, ezentul csupán egy harmadot fog fizetni.

Ezenek az iparosságra sérelmes törvényszakasznak megváltoztatására az aradi iparosok az összes szakmákra kiterjedő mozgalmat indítanak, október 21-én pedig az iparosház nagytermében gyűlést tartanak, amelyen megbeszélik, hogy milyen lépéseket tepsenek a sérelmes rendelkezés megváltoztatására.

A gyűlésre meghívják Barabás Béla és Müller Károly országgyűlési képviselőket, akiket föl fognak kérni skelójuk támogatására, nehogy az amugy is ezer hajjal küzködő iparosságot még egy újabb törvényhozási alkotás is súlyosan megterhelje.

Az aradi iparosok azonban — élőkön az ipartestülettel — nem érik be azzal, hogy a maguk egészében foglaljanak állást a törvényjavaslat néhány rendelkezésével szemben, hanem céljuk elérésében az aradi függetlenségi párt hivatalos támogatását is kikérik. Ezért a pártnak e havi tisztújító közgyűlésén az iparosság szenoka meg fogja kérni a pártot, hogy egész súlyával és tekintélyével támogassa az iparosok kérelmét, amelyet a törvényjavaslat benyújtása előtt nagy küldöttség fog Kossuth Ferenc elé terjeszteni.

Az akció részletein most dolgozik az iparosoknak szűkebb előkészítő bizottsága, amely azonban a nagygyűlésnek már kész tervezetet fog bemutatni.

Öngyilkosság a Japán-kávéházban.

Multatva a halálba.

A hűtlen asszony miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 11.

Vidám poharazás közben akart az éjjel meghalni egy Aradon általánosán ismert állami tisztviselő. Vigan szolt a cigányzene a Japán-kávéházban, miközben az illető hirtelen revolvert rántott és mellébe lött. Szerencsére a golyó nem okozott komolyabb sérülést és az elkeseredett ember a saját lábán mehetett ki a kávéházból.

Az életunt ember öngyilkossági kísérletének szerencsétlen szerelem az oka. Felésége, akit szerelemből vett el, nemrégiben elhagyta. Ez keserítette el annyira az illetőt, hogy el akarta pusztítani magát. Az eset részletei a következők:

Egy ismert állami hivatalnok, aki rendszeres vendége a Japán-kávéháznak, tegnap este hét órakor öcsésével, aki most végezte önkéntes katonai szolgálatát és sógorával 7 órakor bement a kávéháza és bort rendelt. Tíz óra felé mind hangosabb lett a társaság és elkezdtek Mits Zsiga bandájával huzathúzni. Senki sem gondolta, hogy a fiatal államhivatalnok sőtét tervekkel foglalkozik. A társaság körülbelül 8 óra lehetett éjjel után. A zene hangosabban szolt és a kis társaság vidám éneke betöltötte a kávéházat. A hivatalnok egymásután rendelgette a bort és cigányoknak a sörbort. Egyszerre elkezdett panaszkodni, hogy fáradt. Magára öltötte téls kabátját és mint két alaposan be akar burkolóznia meleg kabátba, lehajolt és a kabátba görnyedt. Hirtelen pisztolydurranás reszkettette meg a

kávéház falait. A hivatalnok mellé lötte magát és eszméletlenül bukkott az asztalra. A zene elnémult és mindenki az öngyilkoshoz futott. Rántották róla a felsőkabátot, kinyitották a mellényét, mire magához tért.

Az öngyilkos de-cse halálsápadtan meredt bátyjára és az ijedségtől alig tudott szólni. Nagy nehezen tudott csak ennyit mondani:

— Kocsit!

Csakhamar előkerítették egy bérkocsit. Mire a kocsi megérkezett, az öngyilkosjelölt már annyira magához tért, hogy bár támolyogva, de mégis saját lábán vándorolt a kocsinhoz. Kimenőben megfogta az egyik hegedűt és keserű gunynyal szolt:

— Utoljára megpengetem az á-hurt.

Hozzártatózól ezután kocsira ültették az öngyilkosjelöltet és anélkül, hogy a rendőrséget az esetről értesítették volna, lakására vitték, ahova rögtön orvost hívtattak, aki gondos ápolás a á vette a buskomor embert. A golyó nem ejtett súlyos sebet az életunt. Pár napi gyógykezelés után elhagyhatja az ágyat.

Az életunt ember öngyilkossági kísérletének szerelem az oka. Pár nappal ezelőtt elhagyta fiatal felesége, akit nála kérelt, hogy visszatérjen hozzá. Az asszony állhatatosan ragaszkodott a váláshoz és tegnap is ilyen üzenetet küldött férj nek. A boldogtalan ember feleségének vise kedését annyira szivére vette, hogy már a delutja folyamán el akarta követni az öngyilkosságot. De később megváltoztatta tervét. Vidám poharazás és zeneszó mellett akart meghalni, ami szerencsére nem sikerült neki.

Ellenzék nélkül.

A szürke politika.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, október 11.

A Ház munkássága egyelőre szűrkőnek, színtelennek és improduktívnak ígérkezik. A napirendre kerülő ügyek meglehetősen érdektelenek, amennyiben a be-terjesztendő javaslatok csak a bizottsági tárgyalások után kerülnek részletes megvitatás alá a Házban. Maga a politikai színtér is meglehetősen egyhangú: az ellenzék teljes hiánya meglátszik az eseménytelen pártkörü életen is.

Mai távirati értesülésünk:

A képviselőház munkája.

A függetlenségi párt tegnap esti értekezletén Kossuth Ferenc kereskedelemi miniszter, a párt elnöke tiszta képet nyújtott a parlament legközelebbi munkarendjéről. Eszerint a pénteki ülésen — Wekerle Sándor miniszterelnök nagyobb expozé keretében benyújtja az 1907. évi költségvetést és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter is benyújtja már ismertetett öt törvényjavaslatát és azon kívül számos jelentést helyiérdekű vasutakról. Ez azért történik, hogy a Háznak azonnal legyen tárgyalni valója.

Ugyanis a képviselőház a jövő hét elején a jelentéseket tárgyalja s addig a bizottságok a törvényjavaslatokat tárgyalják. Míg a Ház a jelentésekkel végez, néhány bizottság a Ház elé hozza az apróbb törvényjavaslatokat, s így új-fent lesz kellő anyaga a képviselőháznak. Kossuth Ferenc kereskedelemi miniszter ma levelet intézett Sztármári Mór országgyűlési képviselőhöz és felkérte, hogy logadja el az előadói tisztelet a munká-

soknak baleset elleni biztosításáról szóló törvényjavaslatnál.

A politikai életbe egyébként most már nagy elevenség költözött s az összes politikai találkozó helyeken élénk megbeszélés folyik a helyzetről.

A sajtóügy.

Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi beszédében, amelyben Szemere Miklós interpellációjára válaszolt, kijelentette, hogy a lehető legkomolyabban gondol a sajtó purifikálására. A purifikálás munkájában első sorban azokra a sajtótényezőkre számít, amelyekre beszédében célzott. Hogy a miniszterelnök ígérete mennyire komoly, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy legközelebb már ankétet hív össze ebben a tárgyban. Ezen az ankétén azok a sajtótényezők is képviselve lesznek, amelyekre a miniszterelnök munkájában számít. Meghívást kapnak az *Otthon*, a Budapesti Ujságírók Egyesülete és az ujságírók szakszervezete.

A Nemzeti társaskör megalakult.

Budapest-ről táviratozzák: Ma este alakult meg a Lloyd-klub nagytermében a Nemzeti társaskör. A kör tagjai közül mintegy százötvenen jelentek meg a gyűlésen, amelyen *Nedeczky* István elnökölt. Az alapszabályokat, amelyek *kizárják a politikát*, egyhangulag elfogadták, majd igazgatókká választották *Csáky* Albin grófot, *Lukács* Lászlót és *Szell* Ignácot. A választmány tagjaiul a következőket választották:

Bellecska Béni, Barzavicz Albrt, Bezredj Pál, Bohus Zsigmond báró, Bujanovics Sándor, Csáky Lajos gróf, Darvai Fülöp, Erdélyi Sándor, Falk Miksa, Fejér Miklós, Kautz Gyula, Khuen-Héderváry Károly gróf, Láncoz Gyula dr., Latinovics János, Lónyay Sándor, Májthényi László báró, Mandel Pál, Maurer Mihály, Mezey Mór, Tedeschi István, Resenberg Gyula, Podmaniczky Frigyes báró, Rösner Ervin, Sándor János, Székely Ferenc, Szell Ignác, Thalesz Péter, Várady Gábor, Weisz Barthold és Wedlaner Albert báró. *Tizza* István gróf még nem jelentette be belépését.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Szőlősgazdák gyűlése Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete október hó 21 én délután 11 órakor a Gazdasági Egyesület székében rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgya az egyesületi alapszabályok módosítása.

HIREK.

— **Ottó főherceg betegsége.** Ottó főherceg állapota még mindig komoly aggodalomra ad okot. A királynak minden órában küldenek jelentéseket Bécsbe a beteg főherceg állapotáról. Bécsből jelentik, hogy Ottó főherceg környezete minden felvilágosítást megtagad. Tegnapi főherceg főudvarmesterét is Schönauba hívták, amiből sokan arra következtettek, hogy a beteg állapota *súlyosbodott*. Ottó főherceg neje, Mária Jozefa főhercegnő és anyja, Mária Terézia főhercegnő állandóan a beteg körül vannak, akit most két orvos kezel. Ferenc Ferdinánd főherceg mindennap kimegy Schönauba, hogy beteg öcscsét meglátogassa. A beteg az éjjelt az erős láz és köhögési inger miatt nyugtalanul töltötte.

— **Ha Vilmos császár haragos** Strassburgból táviratozzák: A Strassburger Post közli,

hogy *Hohenlohe-Langenburg* herceg, Erzsébet-Lotaringis helytartója fogyelemi vizsgálatot indított *Hohenlohe Schillingsfürst* Sándor herceg elzászi tartományi főnök ellen, amiért atyja följegyzéssel császári engedelem nélkül közrebocsátotta. Hohenlohe Sándor herceg érintkezésbe lépett egy idevaló ügyvéddel, aki tárgyalásba bocsátkozott az emlékiratok kiadójával a könyv visszavonása céljából.

— **Beck vezérkari főnök marad.** A *Grazer Tagepost*, amelynek tudvalevőleg szoros összeköttetései vannak a hadsereg köreivel, legutóbbi számában azt írja, hogy Pittreichről, mint Beck utódjáról több helyen tettek említést. A hadügyminiszteri székbe azonban nem találnak alkalmas embert. Éppen azért valószínűleg *Potiorek* tábornaszernagy fog Beck után következni — ha ugyan fog. Mert Beck ugyan benyújtotta a lemondását, de az uralkodó arra kérte, hogy *maradjon*. Tizenyolc esztendővel ezelőtt szintén úgy volt, hogy Beck leköszön. Olyan emberek, mint *Rudolf* főherceg, *Albrecht* főherceg és *János* főherceg jártak közbe a királynál, hogy bocsássa el a vezérkari főnököt. Már az utódját is kiszemelték — éppen úgy, mint most — Reinländer tábornaszernagy személyében. Reinländeret kihallgatáson is fogadta már a király, de azután Beck mégis csak megmaradt. Valószínű, hogy most is úgy fog történni.

— **Kegyelemi kérvény Hegyi páterért** *Csongrád*-ról táviratozzák: A város képviselőtestülete egyhangúlag elhatározta, hogy a szegedi C illagbörtönbe zárt *Hegyi* Antal volt csongrádi plébános érdekében feltegyék a fogság feloldását kérő kérvényt.

— **Panamázó miniszterelnök.** Belgrádból telegrafálják, hogy a holnapután összeülő képviselőházban szenzációs leleplezések lesznek. *Pasics* miniszterelnököt *óriási korrupcióval* vádolják és erre vonatkozólag hiteles adatok állnak rendelkezésre. A miniszterelnök rendszeresen *megdézsmálta az állampénztárt* és számos bűntársa van. A király egyik közeli rokona is súlyosan kompromittálva van. Azt mondják, hogy *Pasics* az ágyuk megrendelése körül is tetemes summát harácsoló össze.

— **Előléptetések az aradi főszolgabírói igazgatóságban.** A földművelésügyi miniszter az aradi államfőszolgabírói igazgatóság tisztikarában dr. *Acsay* Sándor számellenőrt, dr. *Bajlay* Mihály számtisztet és *Réthfalvy* Jónó ideiglenes minőségű fizetőt telen fogalmazót végleges valóságos fogalmazókká a X-ik fizetési osztályba nevezte ki. *Nagy* Orbán dr. ideiglenes minőségű fogalmazót szintén a X-ik fizetési osztályba nevezte ki és szolgálatára a *kolozsvári* telephelyi felügyelőséghez osztotta be.

— **Merénylet a szultán ellen.** Párisból táviratozzák: A *Petit Parisien* egészen új és regényes verziót közöl a szultán betegségről. E szerint a szultán egy kurd származású *háremhölgy merényletének áldozata lett*. A nő ugyanis féltékeny (?) volt osztrák urára és azzal a revolverrel, melyet a szultán mindig magánál hord, *rálőtt a szultánra*, akit a gyomor alatt, a vese tájékán talált a golyó. A szultán azonban napokon át titkolta a baját, amíg egy heves lázroham ágyba nem döntötte. De még ekkor sem mondta meg orvosának a baj okát és ez a tünetekből veserákot állapított meg. Miután a szultán állapota egyre aggasztóbb lett, *Schrieder* párisi német származású sebészt hívták hozzá, aki föl-

fedezte a betegség okát és eltávolította sebből a golyót. Az operáció jól sikerült és mikor Bergmann tanárt Konstantinápolyba hívták, a szultán már túl volt a veszélyen, most pedig már teljesen egészséges.

— **Leitner Győző sorsa.** *Leitner* Győző, az aradi vasúti állomás postahivatalának volt főnöke, aki, mint ismeretes, tegnap töltötte le büntetését, ma, megjelent *Szokolczay* Lajos kir. ügyésznél és meghatóttan köszönte meg neki azt a jó bánás címet, amelyben fogságában részesítették. Köszönetet mondott az ügyességi hivatal tisztviselőinek és *Dezsofi* Mihály fogházfelügyelőnek, akinek közvetlen felügyelete alatt volt. A sorsüldözött ember megígérte azt a szándékát, hogy Budapestre keres magának foglalkozást és továbbra is Aradon marad. Mint értesülünk, máris akad foglalkozása; volt védője, *Deutsch* Izso dr. ügyvéd, addig, amíg jobb álláshoz nem jut, irodájában alkalmazta, ahol már holnap megkezdte működését. A jobb sorsot érdemlő ember, akinek egyetlen vágya az, hogy nagyszámú családját tisztességesen eltartassa, ragaszkodik Aradhoz és reméli, hogy intelligenciájával csakhamar biztos állásba juthat.

— **Goluchowski bukása.** Bécsből beavatott forrásból jelentik a Magyar Hirlapnak: *Goluchowski* külügyminiszter napjai megszámálvák és felmentése hamar a jövő héten bekövetkezik. A király már meg is állapodott *Goluchowski* utódjában, aki *Welserheim* Rezső gróf madridi nagykövetségünk lesz. A nagykövet, aki az algirai konferencián a monarchiát képviselte, ma külön kihallgatáson volt a királynál.

— **A renitens kapitány.** Megemlékeztünk annak idején arról az afférról, amely *Zichy* Aladárnak nagy kanizsai látogatása alkalmával keletkezett. A miniszter beszámolót ment mondani Nagy-Kanizsára. Természetesen, díszes fogadtatást rendeztek neki. *Szurmay* honvéd őrnagy megparancsolta a helyőrség tisztjeinek, hogy ők is tisztelegjenek *Zichy* Aladár előtt. *Kodolics* Konstantin közshadseregbeli kapitány *vonakodott* ennek a parancsnak eleget tenni. Ezenkívül nyomban bejelentette az esetet fölötte hatóságúnál. A kapitány, szabályellenes eljárásáért, több napi szabadságot kapott. Most pedig — mint a hadsereg rendeleti közlönye jelenti — egy évre szabadságot, illetményeinek megtartása mellett.

— **Budapest kenyér nélkül.** Budapest-ről táviratozzák: A sütőmunkások bérharca a mai napon döntő fordulatot vett. A munkások ultimátumára a mesterek végleg visszautasítással feleltek, mire a munkások ma esti értekezletükön elhatározták, hogy amíg követeléseiket nem teljesítik, nem dolgoznak. Ma este már 2500 munkás sztrájkba lépett. A nagyobb műhelyekben egyelőre a kisebb mesterek és katonák fogják a munkát végezni, de tekintettel arra, hogy ezek sem lesznek képesek huzamos ideig a főváros kenyér- és sütemény-szükségletét ellátni, a mesterek valószínűleg közeledni fognak a munkásokhoz. A rendőrség el van készülve arra, hogy összetűzésekre kerül a sor, mert a munkások között rendkívül izgatott a hangulat.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Almay* Olivér nagybirtokosnak, a ki az *Alcsill* községben létesítendő állami elemi iskola javára biztosította az iskola és a tanítói lakás szabályszerű elhelyezését, karbantartását, évi tisztogatását, a fűtésre évente

két ői tűzfát, valamint elvállalta a tanítói nyugdíjintézetli járulékok fizetését, őszinte elismerést és köszönetet nyilvánította.

— Botrány a Népszínházban. A fővárosi rendőrség ma letartóztatott egy *Hostelek* nevű színhámost, aki azon ürügy alatt, hogy mint dúsgazdag ember társul óhajtott belépni a Népszínházhoz, befurakodott a színházhoz és ott teljhatalommal rendelkezett a személyzettel. Egy kórta-párnak ismerős volt a fiatalember és annak a gyanujuknak adtak kifejezést, hogy az illető színhámos. Ez ma kils derült. A színhámos spja, aki gazdag ember, sőtötte rá a fiára, hogy rossz szándékkal vannak. A színház körletái ennek a hírnek hallatára, ma este a Népszínház kapujában botokkal felfegyverkezve megtámadták Hosteleket és dühükben véresre verték. Csupán a rendőrség közbelépésének köszönhető a színhámos, hogy trükkjét életével nem fizette meg. A fiatalembert kihalgatása után szabaddon bocsátották.

— Halálozások Özv. *Fuchs* Péterné szül. *Brachfeld* Johanna nőrő Kecskeméten, nyolcvanöt éves korában meghalt. Az elhunytban *Fodor* Zsiga aradi építész nagyanyját gyászolja. Özv. *Mészáros* Károlyné szül. komlósi *Komlóssy* Hermina szerdán délután 78-ik évében meghalt. Temetése holnap délután lesz a felső temetőben.

— Megvásárolt nyraló. Menyháza fürdőnek egyik ismert nyaralója gazdát cserélt a mai napon. A fürdőtelepen lévő „*Sata-lakot*” *Szathmáry* Mihály ur megvásárolta *Mayer* Miksa aradi borkereskedő és háztulajdonostól.

— A legújabb hazárdjáték. Tudvalevő, hogy Hollandiában a hírnevű játékházakat mind becsukták és a hoppon maradt vállalkozók most egy határozati városban, Baalsz-ban próbálnak „szerencsét.” Itt állították föl egy játékbankot, de mivel a hatóság a roulettet betiltotta, a szerencsejáték egy igen leleményes új módját találták ki. Ugyanis a falhoz kétszárnyas táblát erősítették, amelynek egyik szárnya fekete, a másik piros és amely egy vastengely körül forog. A játékosok épúgy megrakják tételket, mint a rendes rouge et noir játéknál, aztán a croupier egy léppuskával ráidő a táblára, minek következtében ez sebesen forogni kezd és végül vagy a piros, vagy a fekete szárnyával fordítva megáll. Az az érdekes, hogy a hatóságok tudnak ez új játékról, mégsem tehetnek ellene semmit, mert a vállalkozók „célzóversenynek” nevezik és a célzóverseny sportjának üzését semmiféle törvény alapján sem lehet tiltani. Így aztán a játékbank a teljes nyilvánosság előtt működik és virágszik a tönkretett játékosok pénzéből.

— A löverseny áldozata. Szemere Miklós a képviselőház tegnapi ülésén azt mondta, hogy érthetetlen volna a lapoknak a Lovaregyület ellen indított hajszája, ha nem volna nyilvánvaló, hogy az ok gróf *Batthyány* Elemérben, a vértanú fiában van, aki elvi ellensége mindenfajta pauszálának. Talán közelebb járt volna az igazsághoz, ha a következő esetről emlékezett volna meg: A budapesti királyi büntetőtörvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki *Newmann* Miksa csáktornyal születésű harmincöt esztendőes pénzbeszedő ellen, aki a Hűvös Marcell-cég (Baross utca 129) kázára 1161 koronát sikkasztott és megszökött. *Newmann* a rendőrség hivatalos sajtóirodái kiadása szerint szenvedélyes löversenyző volt s a totalizátor vitte a bűnre. — *Newmann* soványtermetű ember, arca hosszús, haja vöröses barna, szeme kékes, bajusza vörös. Tótos kiejtéssel beszél magyarul. És ez csak egy a sok közül. Allig van nap, hogy ilyen rem esik meg Budapesten.

— Szappanok, fogkefék és pipere szerek legutányosabban *Vojtek* és *Weisz*nál.

— Veszek tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, brilliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb árákért, avagy új tárgyakra álcserélek. Nagy ékezer, ezüst, drágakő és finom gonfi zsebéra raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tűzezüstöt China ezüsttájan dektárgyak és evőeszközökben, egyedüli elárúsítása a világ legjobb ezüsttisztító szerének. Tisztelettel: *Weinberger* Ferenc Aradon, *Fischer* Eliz pa ota. Telefon 489. 2479

— A természet óriási szolgálatakat tesz az emberiségnek, amennyiben oly sok betegség ellen szolgáltatja a segítőszereket. Egyike a t nger által nyújtott legjobb szerekek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszatetsző ize van. A „*Scott-féle Emulsió*” formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfel; a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajonságai a „*Scott-féle Emulsió*” ban nemcsak hogy megvannak, hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a „*Scott-féle Emulsió*” nak. Kapható a gyógyszerárakban.

— A „Cunard” magyar amerikai vonal közhírré teszi, hogy a menetrend szerint október 18-án indul „*Karpathia*” hajón kívül, egy héttel később, vagyis október 25 én még az „*Utonia*” gyorsgőzösét is indítja Fiuméből Newyorkba. Díjtalan felvilágosítást ad az *Adria* személyszállító osztálya: Központi Menetjegy iroda Budapesten, *Vigadó-ér 1.* és a kivándorlási meghatalmazottak. 3671

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Házasságtörési vád az anya ellen.** A bécsi lipótvárosi büntető járásbírótság előtt tegnapi házasságtörési pört tárgyaltak, mely páratlanul áll a maga nemében. Az allig 16 éves *Köttner* Paulina házasságtörés miatt vádat emelt férje, *Köttner* Konrád és a saját anyja, *Triskó* Mária ellen, aki egy építési vállalkozó felesége. Köttnerné ez év elején házasságának érvénytelenítése iránt pört indított azon az alapon, hogy az anyja fenyegetésekkel és tetlegességekkel arra kényszerítette, hogy nőül menjen Köttner Konrádhoz, aki az ő (Köttnerné) anyával évek óta benső szerelmi viszonyt tartott fenn. Ez a viszony férj és anyós között a házasság után is fennállott. Köttnerné ennek következtében ügyvédje által házasságtörési pört adott be a saját anyja ellen. A tegnapi tárgyaláson a tanúk ellentmondóan vallottak, úgy hogy a házasságtörést nem lehetett bebizonyítani, mire a bíró úgy az anyát, mint a férjet fölmentette a házasságtörés vádjáról. Köttnerné ügyvédje felebbezett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, október 11.

Amerika ¼ olcsóbb. Kinlát és vételkedv korlátolt. Elkelt 30,000 métermázsa 2½ fillérral magasabb árákon. Az árák 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.24—7.25
Áprillisi buza 1907-re	7.49—7.50
Rozs októberre	6.47—6.48
Zab októberre	7.05—7.06
Új tengeri 1907-re	5.19—5.20

Zárás 3 órákor.

Buza októberre	7.20—7.21
Áprillisi buza 1907-re	7.47—7.48
Rozs októberre	6.47—6.48
Zab októberre	7.05—7.06
Új tengeri 1907-re	5.15—5.16

Zárás 5 órákor.

Osztrák hitelrészvény	675.25
Magyar hitelrészvény	811.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	686.50
Rima-Murányi vasmű részvény	577.—
Déli vasut	182.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 11. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 120—122 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 126—128 fillérig.

NAPIREND.

Október 12. Péntek. Róm. kath. naptár: Miksa püspök. — Protestáns naptár: Miksa püspök. — Izraelita naptár: Szim. th. — Görög-keleti naptár (szepember 29.): Kiriák remete. — A nap két 6 óra 14 perckor, nyugazik 5 óra 18 perckor.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változás nem várható, később enyhe.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Udön délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órákor.

IDEGENEK ARADON.

— Október 11. —

Vas szálloda. *Kozma* Mihály utazó Budapest. — *Eugel* Manó bankár Budapest. — *Juhász* Károly tisztv. Budapest. — *Engel* Arnold utazó Bécs. — *Grauer* Adolf utazó Bécs. — *Jöckel* Gusztáv utazó Bécs. — *Klein* Henrik utazó Bécs. — *Strausz* Zsigmond utazó Bécs. — *Kováts* János utazó Budapest. — *Malonyay* József utazó Budapest. — *Stern* Mór utazó Brassó. — *Klein* Ignác utazó Bécs. — *Vajda* Izso utazó Budapest. — *Buder* József utazó Bécs. — *Körbl* József utazó Budapest.

Központi szállás: *Weisz* József kereskedő Szabadka. — *Lévai* Adolf kereskedő Budapest. — *Lehr* Simon kereskedő Budapest. — *Simonyi* Jenő kereskedő Budapest. — *Barna* Gergely kereskedő Budapest. — *Schwarz* Herman gyáros Gablonc. — *Regdon* Sándor építész Szeged. — *Palai* József utazó Budapest. — *Tichy* Béa mav. felügyelő Budapest. — *Czinner* Dávid bankár Nagybecskerek. — *Fischer* Sándor utazó Budapest. — *Mandl* Zsiga utazó Brassó. — *Fenyves* Adolf főfelügyelő Budapest. — *Özv. Bauer* Ferencné vasuti felügyelő neje Budapest. — *Lang* Márton asztalosmester Püspökudány. — *Weisenburger* Nándor banklőkönyvelő Püspökudány. — *Lilienberg* Sándor birtokos Pankota.

Fehér Kereszt szálloda. *Lekki* István min. tan. Budapest. — *Rothschild* Izidor fakereskedő Budapest. — *Reiner* József fakereskedő Bécs. — *Jahn* Vilmos igazgató és családja Nagyg. — *Phobnsz* Rosenzweig utazó Brunn. — *Oszterreicher* Gyula utazó Budapest. — *Dusinszky* Adolf utazó Zenta. — *Schwab* József utazó Bécs. — *Gück* Rándor utazó Budapest. — *Szilágyi* Albert birtokos Monor. — *Hunyadi* Károly tókereskedő Szeged. — *Selmezi* Mihály bérlő Komád. — *Schwarz* Fülöp utazó Budapest. — *Mitzger* Tivadar utazó Flume. — *Weisz* Antal utazó Budapest. — *Herzud* Antal marhakereskedő Zám. — *Rónai* N. Budapest. — *Kurján* der Jenő utazó Nagyvárad. — *Buszta* Samu utazó Bécs. — *Farkas* Dezső utazó Bécs. — *Fried* Mór bornyakereskedő Eger. — *Kádár* Ferenc maganzó Vajdahunyad. — *Roman* Vilmos utazó Budapest. — *Sylam* Cohen utazó Paris. — *Martonosi* Károly gazdálkodó Hédmézövásárhely. — *Mányos* Mór utazó Lajosfa. — *Schütz* Károly utazó Lajosfalva. — *Hütter* József kalapgyáros Bécs. — *Ráhrer* Mihály utazó Budapest. — *Hauser* Simon utazó Budapest. — *Salamon* Dezső utazó Budapest. — *Blum* N. utazó Budapest. — *Hajdu* N. utazó Budapest. — *Krausz* Armin utazó Szudapest. — *Frischmann* Herman kereskedő Füzesgyarmat. — *Szöllősy* Tivadar bankivatalnok Miskolc. — *Medgyesi* Ferenc birtokos Karásebes. — *Hajdu* György vállalkozó Debrecen.

Pannonia szálloda. *Justh* Gyuláné és leánya Torna. — *Csete* János földbirtokos neje és Baltó Iduska Vadász. — *Halász* Béla mérnök Budapest. — *Pollák* Manó utazó Budapest. — *Csura* Antal kereskedő Déva. — *Kure* György közjegyző és neje Szapáryiget. — *Arandi* Márton ny. áll. főmérnök Versec. — *Péntek* János kereskedő Battonya.

Nemzeti Színház.

C) bérlet. C) bérlet.

Pénteken, 1906. évi október hó 12 én:

Dorrit kisasszony.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Schönthan Ferenc. Fordította: Timár Szaniszló.

SZEMÉLYEK:

<i>Dorrit</i> William Várnai Jenő.	<i>Báró</i> Sparkler Szathmári A.
<i>Tip</i> , fia Ujj Kálmán.	<i>A herceg</i> Mariházi M.
<i>Amy</i> , leánya <i>Harmath</i> J.	<i>Chivery</i> Kulcsár L.
<i>Fanny</i> , leánya <i>Zsigmondi</i> A.	<i>John</i> , fia Beregi S.
<i>Glennam</i> Déli Lajos.	<i>Burnish</i> Hunyadi J.
<i>Lady Sparkler</i> Novák Irén.	<i>Sambo</i> Benkő Józsl.

Kozdote este 7 és fél órákor.

MEGHIVÁS

a Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon

XIV. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE,

mely Aradon, az aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében

1906. évi október hó 28-án, délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Napirend:

Kölcsey - egyesület
Aradon

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti év eredményéről. (Alapsz. 21. §.)
2. A zárszámadások és mérleg előterjesztése. (Alapsz. 21. §.)
3. A felügyelő-bizottság jelentése. (Alapsz. 21. §.)
4. A mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felszámolt feletti határozathozatal. (Alapsz. 21. §.)
5. A felügyelő-bizottság jutalomdíjának megállapítása. (Alapsz. 31. §.)
6. A felügyelő bizottság 3 rendes és 1 póttagjának választása. (Alapsz. 29. §.)
7. Esetleges indítványok az alapszabályok 21. §-a értelmében.

Jegyzet. Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények legalább nyolcz nappal a közgyűlés előtt a következő letéti helyeken letéteményezendők:

Aradon: Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnál, vagy

Budapestben: Igazgatóságunk pénztáránál (V., Sas-utca 25.), vagy

Bécsben: Schoeller és társa bankházánál.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Teljes kiárusítás!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

Masztig Pál

Vászon, női- férfidivat áruházában
ARAD, Andrásy-ut 22. szám alatt.

Kölcsey - egyesület
Aradon

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fali

Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

Főraktár Aradon: 3682
Földes Kelemen gyógytárában.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetőség Aradon.

25999—1906. I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános pályázatot hirdet a Szentés állomáson lévő két állású mozdonyzsinnek egy három állású motorszinnel való megfordításának és tartozékainak munkálataira.

A költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta és a pályázati feltételek Aradon a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában valamint a h.-m.-vásár helyi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt 2 korona befizetése mellett átvethetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1906. évi október hó 27-én déli 12 óráig kell benyújtani a fentebb megnevezett osztályánál.

Az ajánlatok egy koronás az ajánlat melléklettel ivenkint 30 fillér bélyeggel látandók el s a következő felirattal legyenek:

„Ajánlat a magyar királyi államvasutak „Szentés” állomásán lévő mozdonyzsinnek bővítési munkálataira.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1906. évi október hó 26-án déli 12 óráig 1000 korona azaz Egezer korona bánatpénzt kell letenni a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránaál, akár készpénzben, akár állami letételre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Távirati úton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és a bánatpénzek tértí vevőnyel adandók fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázat lejártának határidejétől számított 1 hétben állapították meg.

A bánatpénzek visszaadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltetk.

Aradon, 1906. október hó 8 án.

2595 Az üzletvezetőség.
(Ünnyomás nem díjazatik.)

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek
fedezésére.

A J Á N I J U K.

- Arcz-cremek — Fogpasták
- Illatszerek — Fogkefék
- Hölgyporok — Szájvizek
- Kölni vizek — Szappanok
- Fogporok — Hajvizek
- Fogcremek — Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Poloska elpusztítására a legjobb és leghatásosabb szer a

PHENOLSAV.

A butorokat nem támadja meg. Ara egy üvegnek 70 fillér.

Tyúkszem ellen

legkiválóbb szer a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Hatása oly frappáns, hogy mindenkit bámulatba ejt.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet a Hajós-féle fogcsep.
Ara 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz. s megyeházzal szemben.

Gummi American „Nover”
a legjobb és legkellenezebb óvszer.

Egyedüli raktár: Hajós Árpád gyógyosztára-ban, Arad, Andrassy-tér 22. sz.

6 darab
egy eredeti
fémdobozban
2 kor.

Egy 3—4 szobából álló
ház

a belváros közelében

megvételre

kerestetik

Ajánlatokat „Magános ház” jeligével a kiadóhivatal továbbítja.

Egy a jegyzői teendők, különösen a közigazgatási ügyekben jártas

írnok

a kurticsi jegyzői irodában azonnal alkalmazást nyerhet.

Fizetés megállapodás szerint.

Kurtics, 1906. évi október hó 9-én.

Zachariás,

2586

jegyző.

579—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Marosvid, valamint a Maros balpartján az ujaradi közlekedési úton lévő 2 drb. Ártéri híd és korlátok kijavítása iránt folyó év október hó 11 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kiküldési-ár: 75060 korona 99 fillér.

Bánatpénzül letendő a kiküldési ár 5% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a mérnöki hivatalban az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1906. évi október hó 1 én tartott üléséből.

Küldi:

Vannay, s. k.
t. főjegyző.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

házasárra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
lrodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Jó családból való

2 fiu azonnali belépésre mint ta-
nucz felvételtik Elek (Aradmegy.)
özv. Schwarz Jakabné és Fli
vegyeskereskedő és bőrtü üzleté-
ben. 2588

Képes levelező lapokon

felvételek az aradi színeszek és
színeszűkről (Nyáray, Faludy Ron-
tai) derabonként 20 fillérért kap-
ható Inguaz I. és Fia könyv-
kereskedésében Aradon, Weltzer
János-utca. 235

4 lóra istálló,

egy kocsi szin és egy kocsis szoba
jutányos áron minden órában, eset-
leg első novembertől kiadó. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban. 2541

Állás.

Egy Andrassy-téri első rendű üz-
letbe alkalmazást nyerhet mint
pénztárosnő már f. hó 15 től
egy hölgy, aki a számla és levél
írásban, valamint könyvelésben
már jártassággal bír. Az állás eset-
leg később is elfogadható. Saját
kezüleg írt ajánlkozások, „Pénz-
tárosnő” felirattal, zárt borítékban
a lap kiadóhivatalához f. hó 14-ig
küldendők be. A megnevezés felelő
ajánlatok és okmányok, postán
azonnal vissza küldetnek. Az ajánl-
kozáshoz csatolandó az iskolai bizo-
nyítvány, vagy sz esetleg már al-
kalmazásban voltaknál a legutolsó
bizonyítvány is, ugyszintén meg-
jelölendők a fizetési vagy esetleg
egyéb igények. 2591

Kiadó

a Vörösmarthy utca 3 sz. házban
egy nagy 2391

utcai lakás

mellékhelyiségekkel a II. eme-
leten, továbbá egy első emeleti
udvari lakás és a hátsó udvaron

egy lakatos műhely

helyiség

1906. november 1-től.

Bővebbet a gondnoknál
6. szám alatt, a házban.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kérem a szépet nem össze-
téveszteni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat
utazó bundákat, háló, ebédlő- és mas-
butorokat a legmagasabb áron veszek
és eladok rendkívüli olcsó áron
mellett. Kívánataira szívesen meg-
frack öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz.
32 „Arady ABC” mellett. 281Kérem a szépet nem össze-
téveszteni!

Hajdu tea

mell- és tüdőbetegnek
számtalan esetben kipró-
bált szer.Legjobb sikerrel hasz-
nálható köhögés, hurut,
rekedtség, számarhu-
rut, elnyálkásodás, min-
den mellbaj, a légcső,
a tüdő, a gége hurutos
megbetegedései, légző-
si nehézségek, szük-
mellűség, asthma stb.
ellen.

Ára 60 fillér.

Kapható Aradon,

Földes Kelemen

gyógyszerésznél. 3871

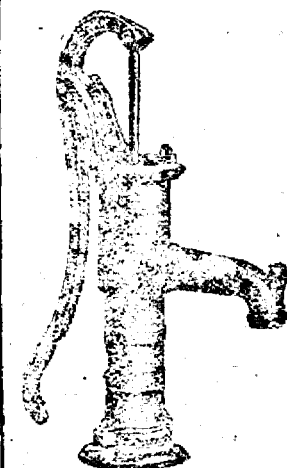
Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztátanságok
azonnal továbbíttatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nes-
ronthatja, a gépezet jó működés-
sért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

ölyv szelepekkel. Közé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátalanai sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működés-
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csö-
varok és a legjobb minőségű ha-
tál gummirozott kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Vidéki szülők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Neumann M. cég aradi üzletéből 15 évi mű-
ködésem után kiléptem s helyben Szabadság-tér, gróf Nádasdy-palotában

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházat nyitottam.

Lelkiismeretes kiszolgálás. Meg nem felelő árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Mérték utáni rendelések.

Aradon iskolába járó diákok vidéken lakó szülőknek különös figyelmükbe ajánlom,
hogy t. rendelőimnek javításokat és vasalásokat ingyen készítek. — Postai megrende-
lések pontosan, lelkiismeretesen és gyorsan elintéztetnek. 1851

BRAUN MIKSA.